

ABONAMENTUL

Pe un an . 34 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Num. de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 44.

Marea Adunare a Națiunii Române.

(R). La 1848, când națiunea română eră în primejdie mare, tot ce eră vigoare și inimă în sânul neamului s'a adunat la Blaj, pe Câmpul Libertății, pentru a se sfătui asupra mijloacelor de apărare.

În frunte erau nemuritorii arhieriei Andrei Șaguna și Sterca-Șuluț, căpetenii ai celor două biserici românești... Trăiesc încă și azi câțiva fruntași ai neamului, care ne-ar putea povesti lucruri înduioșătoare și înălțătoare de pe acele vremuri. Între alții, mitropolitul dela Sibiu va fi văzut, cum Șaguna a plecat în frunte cu toiagul și a dat pildă cum trebuie să ne apărăm neamul...

Azi o primejdie tot așa de mare se abate asupra neamului românesc... N'avem decât să citim cele petrecute în ședința de ieri a Dietei din Budapesta, și ne vom convinge toți, că fii magnaților unguri cari la 1848 voiau să ne desființeze, ca națiune, țintesc ș'acum la nimicirea noastră. Planul de lege al contelui Andrassy este clopotul ce se trage la groapa politică a naționalităților.

În picioare să sară deci orice bun român și pe calea legii, cu toate armele îngăduite de lege, să lupte din răzputeri pentru câștigarea drepturilor pe cari însuși M. Sa ni-le-a făgăduit la 1906, și împotriva planurilor drăcești născocite de Andrassy.

O Adunare a Națiunii Române este cu cale a se ține! Intocmai ca la 1848, așa și acum toți câți se numesc români și țin să fie socotiți fii credincioși ai neamului: mitropoliți, episcopi, arhimandriți și canonici în fruntea norodului să fie; lase duhul blândeței și al smereniei care adesea i-a făcut pe mulți lași, și pătrunzându-se de bărbăția ce trebuie să ne cuprindă când vedem cum ni-se făuresc obezi, la luptă să pornească. *Neamului curaj să dea și lumii mari înfrățirea unui popor care nu vrea să moară, ci câtă vreme răsuflă unul singur dintre noi, stă neclintit în bătaia focului și protestează împotriva infamului regim politic ce ni-se pregătește.*

Ori să așteptăm până vom fi ferecați pe vecie? Și totul să lăsăm în sarcina deputaților?

Este adevărat că din vară începând, poporul în numeroase adunări și-a spus păreri și nu ne îndoim, că în Casa Magnaților, unde au scaun, mitropoliții și episcopii români își vor ridica și ei cuvântul împotriva proiectului de lege al lui Andrassy. Tot așa, vedem cu multă mângâiere și plăcere, că deputații noștri chiar din ziua întâi luptă vitejește în Dietă și ieri i au spus românește buchile înămfatului de conte negru.

Atâta însă nu-i destul... Mitropoliți și episcopii fără îndoială vor vorbi cu mânuși, iar vocea deputaților va fi amuțită de as-

primea regulamentului și selbăția hordei kossuthiste. Trebuie deci ca națiunea întreagă, adunată la un loc, să-și spună cuvântul, să audă și guvern și Maiestatea Sa și lumea întreagă, iar urmașilor noștri să lăsăm ca moștenire duhul ce ne va fi strâns pe toți la un loc, hotărâți să strigăm când ne calcă dușmanul și mândri să stăm în mijlocul vijeliei ce se descarcă asupra noastră.

Aceasta cu atât mai osebit, cu cât primejdia e mai mare ca la 1848... Atunci eram pe partea împăratului, atunci ni-se dă putința să luptăm cu arma de fier și foc. Azi Maiestatea Sa a primit însă părerea magnaților și singuri ca și cucul ne-am simțit, dacă n'am auzi îmbărbătarea fraților de peste munți... Iată de ce trebuie să ne manifestăm cât de impunător. Să se știe, că odată cu capul nu ne învoim la ceea ce țintește Andrassy, că Dietă și Casă a Magnaților pot să aducă lege și Maiestatea Sa poate să o subserie, dintre români nu s'a găsit însă unul singur care să-și dea învoiala, prin urmare ne susținem dreptul de a lupta, pe calea legii, pentru schimbarea ori chiar desființarea legii lui Andrassy...

Acesta e gândul și simțirea fiecărui român de treabă. Ne pare deci rău, peste măsură, când nu mai departe decât alaltăieri, cetărăm în foaia mitropoliei dela Sibiu că proiectul lui Andrassy nu e tocmai așa din cale afară rău, că o să se mai facă unele schimbări într'ânsul, că-i teacă, că-i pungă, vorba românului... Rânduri ca acestea sunt menite să-i facă pe oameni șovăitori. Dar noi nu vrem păstori îndoielnici, ci sufletul nostru dorește niște păstori cari să se inspire din cuvintele săpate în bronz ale bardului redeșteptării noastre naționale, care la 1848 a strigat:

»Preoți cu crucea 'n frunte!...«

Ce mai așteaptă mitropoliții noștri?.. Să-i facă Andrassy sfetnici tainici ai M. Sale? Dar ce-o să mai poată spune la Curte, când au rămas păstori peste o turmă pusă în jug? Ori le este teamă de stăpânire? Dar toiagul lor puterea și strălucirea și-o ia din iubirea poporului!

Ș'apoi unul dintre mitropoliți, din mila lui Dzeu a ajuns o vârstă înaintată, cum puțini au noroc în lume. Ce apus mai înălțător și-ar putea visa, decât văzându-se în fruntea poporului, într'o adunare, care să rămână de pomenire pentru toate veacurile.

Celalalt mitropolit, dela Blaj, prin ce și-ar ști și el mai bine nemuri numele, decât îmbogățind istoria neamului cu o zi mare, cum a rămas 3/15 Maiu dela 1848?..

Și să nu s'ascundă nici unul de razele unei zile istorice de felul acesta, zicând că nu se pot expune într'o afacere curat po-

litică, afacere care n'are legătură cu biserică și școala... că noi biserică vie suntem și mai ales biserică națională! Prin urmare păzitori neamului ne-am ales, neamul este în primejdie, pe acesta să-l apere înalt prea sfintele lor, cu ceilalți precucioși...

Nu știm, dacă vor ascultă glasul nostru și dacă se vor ști ridică la dorința de a călca pe urmele marilor arhieriei Șuluț și Șaguna. E mai presus de orice îndoială însă, că înțelegând duhul vremii, șus s'ar ridică în sufletele noastre, pe când întorcându-și fața dela poporul doritor să dea o luptă mare, în istoria neamului zilele ce străbatem se vor înscrie ca foarte grele, când popor și aleșii săi au fost la înălțime, numai arhieriei n'am avut mari, ci oameni mărunți, cari s'au cutremurat de încreșitul sprâncenei miniștrilor.

»La Patrie«, organul conservator de sub direcția distinsului naționalist Virgil Arion, întocmai ca »Voința Națională« și »Conservatorul«, reproduce articolul prin care »Tribuna« anunță că M. Sa și-a dat învoirea ca Andrassy să prezinte Dietei proiectul său de reformă electorală.

Românii din Ungaria.

Subt acest titlu »L'Indépendance Roumaine« dela 11 c. scrie următorul articol de fond:

O vie și profundă agitație domnește printre românii din Ungaria, în urma reformei electorale pe care a proiectat-o guvernul unguresc și care nu ține decât să nimicască naționalitățile regatului, stabilind astfel definitiv hegemonia elementului maghiar.

Un publicist ungur re-a prevenit, că rațiunea Statului dictează conduita guvernărilor dela Pesta, celace ar însemnă — că celelalte alte rațiuni de simplă dreptate închidându se acesteia, trebuie să tacă.

— Se înțelege însă, fără multă bătaie de cap, că reforma aceasta electorală, nu e decât unul din multele aspecte ale procesului politic, între nați năițățile nemaghiare și unguri, vrând să facă, prin mijloace violente, un stat unitar maghiar, d'nr'o țară unde după statisticele cele mai optimiste sau cele mai părtinitoare pentru maghiari, aceștia de abia ar fi mai numeroși de 1 sau 2% decât celelalte națiuni alăturate, cari ar fi 54% contra a 49%.

Avem însă tot dreptul să punem la îndoială și sinceritatea statisticele acesteia. Dar chiar să zicem că ar fi așa, nu se poate opune rațiunea de stat, pe care msjoritarea o scoate înainte pentru a înăbuși minoritatea.

Se mai învoacă și exemplul Imperiului Otoman. Iată un argument atât de derutant, la care, o mărturisim, nici nu ne-am fi putut aștepta. Din parte ne, acceptăm aceasta, dar o acceptăm cu toate consecințele, ce de altfel se prevăd. Una din părțile importante ale chestiunii Orientului residă tocmai în intoleranța Osmanilor față de populațiile nemusulmane și în eforturile ce le fac puterile europene pentru a scuti pe aceștia

din urmă de un regim atât de absurd, de apăsător, cu toate că și aceasta e de notat, turcii pot invoca în avantajul lor o majoritate numerică de altfel mai importantă decât discutabil 2%, îndărătul căruia se ascund urguri. Sau poate problema își schimbă caracterul din punctul de vedere al dreptății, pentru că în Ungaria nu sunt turci, ci chiar creștini, cari apasă pe ceilalți creștini? Noi găsim însă în aceasta tocmai d'impotrivă o circumstanță agravantă pentru unguri.

Ipocrisia procedului nu micșorează într'u nimic, nedreptatea vădită, căci nimeni nu se mai poate îndoi, — *votul public, votul plural și modul cum sunt determinate circumscripțiile electorale, fac din reforma dlui Andrassy care și-a propus așa zisul regim al sufragiului universal, un instrument de maghiarizare și de tiranie intolerabilă față de celelalte naționalități și mai ales față de români.*

Se zice, pentru a justifica votul public, că procedul acesta, este singurul care ar conveni oamenilor liberi. Oare francezii, englezii, belgienii nu sunt oameni liberi? Și cu toate acestea popoarelor acestora li-se garantează secretul, adică libertatea votului. Atitudinea aceasta cavalerescă ce se zice că vrea să se dea, votului, în Ungaria ascunde o manoperă meschină; se da astfel pe mâna apăsătorilor, toți cetățenii unguri, sub deplina persecuție a administrației.

Cât privește pluralitatea votului, care asigură predominarea elitei, aceasta încă e o apucătură destinată a garanta supremația elementului unguresc.

În sfârșit modul arbitrar cum a fost fixate circumscripțiile electorale subliniază și mai mult fluta urmărită, care consistă a împiedeca pe români de a fi reprezentați în parlament, relativ cu proporția numărului lor.

Dar oare nu însă și persecuțiile acestea probează subredenia convingerei afirmate de unguri cum că ei ar forma majoritatea și prin consecință elementul dominator? Dacă ei ar fi asigurați în adevăr de aceasta, poate s'ar arăta mai calmi și mai preocupați de dreptate. Afirmarea se aseamănă cu aceea a bulgarilor, cari pretind a forma majoritatea în Macedonia și cari cu toate acestea nu și-au ajuns scopurile dorite, în ciuda bandelor terorizatoare.

Orice ar fi este evident, că în urma sforțărilor continue pentru maghiarizare se deschide o eră nouă de greutăți interioare, pentru statul ungar. Când românii din Ungaria, în număr de trei milioane, și-au părăsit politica pasivității, ei au înțeles prin aceasta mijlocul loial și curajos, prin care să-și poată arăta înaintea parlamentului țării lor toate chestiunile cari îi separ de concetățenii lor din Ungaria. Au înțeles, că cu aceiași loiali-

tate și ceice vor deține puterea le vor permite de a se folosi de drepturile lor.

Dar pentru că experiența aceasta încercată în chip onest s'a izbit refractar față de încăpățânata intoleranță a maghiarilor, pentru românii din Ungaria, se pune chestiunea, a se ști, dacă nu cumva e mai bine a reveni la sistemul rezistenței pasive și la lupta extraparlamentară.

Astfel guvernământul unguresc el însuși complică situația și irită spiritele tocmai atunci când cu puțină dreptate i-ar fi fost atât de ușor a inaugura o eră de concordie, pecețuită prin colaborarea loială a tuturor energilor naționale, pentru binele statului. Toți oamenii cu simț și chiar prietenii Ungariei ei însuși înfierăază orbirea aceasta.

Camera. La sfârșitul ședinței de ieri prim-ministrul Wekerle a prezentat camerei proiectul de lege despre anexarea Bosniei și Herțegovinei. Deputatul Hoitsy a prezentat raportul comisiei financiare despre, desbaterile comisiei bugetare. Tot la sfârșitul ședinței au fost prezentate și conturile anului 1907. A mai răsunat o interpelație: deputatul B. Rakovszky a cerut deslușiri cu privire la evenimentele din Belgrad și atitudinea observată de guvern față de pregătirile de război ale Serbiei. După un răspuns evasiv al dlui Wekerle ședința s'a ridicat.

Anexarea. Proiectul de lege prezentat de ministrul Wekerle despre anexarea Bosniei și Herțegovinei conține următorii patru paragrafi:

1. Parlamentul ia la cunoștință că Malestarea Sa cu gândul de a înzestra Bosnia—Herțegovina cu autonomie constituțională, având în vedere legăturile străvechi ce uneau pe glorioșii săi înaintași în tronul unguresc cu aceste țări, și-a înțeles drepturile suverane asupra acestor țări.

2. Dispozițiile articolelor de lege I. și II.: 1723, cu privire la succesiunea în tron, intră în vigoare și pentru aceste țări.

3. Considerând că relațiile dintre Bosnia—Herțegovina și statul ungar n'au fost stabilite nici de legile vechi și nici de cele noul, în sensul dispozițiilor în vigoare cuprinse în paragraful 5 al legii VI. din 1880, se îndrumă guvernul, ca și până când în privința aceasta s'ar efectua vre o

schimbare cu consentimentul armonice al corpurilor legiuitoare ale țărilor coroanel ungare și al corpurilor legiuitoare ale regatelor și țărilor reprezentate în consiliul Imperial, să procedă în sensul dispozițiilor citatului articol de lege VI.: 1880.

4. Vigoarea legii de față, cu condițiunea că în regatele și țările reprezentate în consiliul Imperial vor intra în vigoare dispozițiuni corespunzătoare celor ce conține, începe din ziua publicării ei.

Criza din Austria. Din Viena se anunță: Ai se hotărăște soarta noului cabinet. Șefii partidelor cehe au avut ieri o lungă consfătuire cu baronul de Bienerth. Aseară alianța națională germană a convocat o consfătuire intimă și tot atunci șefii partidului creștin social s'au întrunit la locuința dlui Lueger. Se speră un compromis favorabil între partide.

Mac și alcool.

III.

Inchinat cu dragoste unchiului meu dr. Aurel Novac.

Afară de alcool mai e o otravă îngrozitoare, cu care părinții neștiutori împesc mii și mii de suflete de copii alese. Această otravă înfiorătoare e macul, care are același efect ca opiul. Măciulia acestei plante cunoscută de toți o fierb în lapte cu zahăr, o amestecă cu miez de corn sau de pâine de face un fel de aluat și dau copiilor nervoși și plângăcioși să-l mănânce. Unii mici nenorociți, ziua întreagă au în gură aluatul acesta legat în cârpă, pe care o sug ziua și noaptea. Copilașul slăbește, fața îi se buhăiește, e galbenă, aproape îmbătrânită, ochii blegi, fără expresie, spălăciți și doarme aproape neconținut. Că și în etatea de trei ani abia găgăvește câteva cuvinte, că în etatea de școală e necopt, mărginit și abia trece dintr'o clasă în alta, că e leneș, timpit și neisprăvit pe toată viața, părinții nu o știu sau le e tot una, căci lucru de căpetenie e ca mititelul să doarmă și să nu plângă!

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Edmondo De Amicis.

I N I M A.

Răniți la lucru.

Luni, 13 Februarie.

Nobis este la fel cu Franți: nici unuia nici altuia nu le-a păsat nimic la privescetea teribilă ce am avut azi dimineață.

Când am ieșit din școală, stam cu tata și ne uitam la niște băieți din a doua, cari se dau pe gheață, când văzurăm în fundul stradei o mulțime ce venea grăbită, serioși și ca speriați și cari vorbeau încet. În mijlocul lor trei gardiști, după gardiști doi oameni ce duceau o targă. Mulțimea venea spre noi. Pe targă ieră lungit un om, alb ca un mort, cu capul într'o parte, cu părul în neregulă și plin de sânge și căruia îi curgea sânge din gură și din urechi. Lângă targă mergea o femeie cu un copil în brațe, ce părea o nebună și strigă din când în când: A murit! A murit! A murit! După femeie venea un băiat cu ghiosdanul la subsnoară, suspinând.

— Ce s'a întâmplat? întrebă tata.

Unul de lângă noi spuse că era un zidar, care a căzut dela etajul al patrulea pe când lucra.

Targa se opri. Mulți întoarseră capul îngroziți. Văzui pe profesoara cu pana roșie că ținea pe cea de prima superioară, ca să nu cază, aproape leșinată. În minutul acela, cineva îmi dete cu cotul: era „zidarul“ galben și tremurând pe piciorare. Se gândea la tatăl său. Și eu avusei același gând. Eu cel puțin când sunt la școală, stau liniștit știind că tatei nu i-se poate întâmpla așa ceva, dar câți din colegii mei se gândesc la părinții lor, cari lucrează sus pe schele sau lângă roțile mașinilor și că o singură mișcare greșită ajunge să le ia viața! Sunt ca niște copii de soldați, ai căror părinți sunt în războiu.

„Zidarul“ se uită, se uită și tremură tot mai tare.

— Nu te teme, îi zise tata, du-te acasă și vei găsi pe tatăl tău sănătos.

„Zidarul“ plecă, uitându-se mereu îndărăt. Lumea porni, iar femeia strigă de-ți sfâșia inima: A murit! A murit! A murit!

— Nu, nu a murit! i-se spunea din toate părțile, dar dansa nu auzea nimic și-și smulgea părul.

Deodată auzii un glas ce zise supărat.

— Râzi nemernicule!?

Mă întorc și văd un om bărbos ce se uită în ochii lui Franți care râdea încoș. Atunci omul îmi dete una peste șapcă zicându-mi:

— Ia-ți căciula, ticălosule, când trece un rănit de lucru.

Mulțimea trecuse, și în mijlocul stradei se vedea o dără de sânge.

Intemnițatul.

Vineri, 17 Februarie.

Eu cred că cea mai curioasă întâmplare din tot anul este cea de ieri!

Mă dusei ieri cu tata la Moncalieri ca să vedea o casă pe care vrea să o închirieze pentru vară căci anul acesta nu ne mai ducem la Chieri. Cheile erau la un profesor, care face pe secretarul stăpânului casei. Ne arată odaile, apoi ne pofti în odaia sa și ne dete un pahar de vin.

Pe masă, între pahare, era o călimară de lemn de formă conică, sculptată cindat. Băgând de seamă că tata se uită la ea, profesorul zise:

— Țin mult la călimara aceea. Dacă ați și povestea ei.

Și ne povesti, cum acum câți-va ani el era profesor la Torino și o iarnă întreagă se dusese în temnița orașului ca să dea lecții intemnițatilor. Lecțiile le făcea în biserică temniței, o că-

BÉTAY și BENEDEK,

stellers artistice pentru obiecte bisericesti
BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernacule, amvoane, icoane per-tative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

Cât de mult s'a lătit acest păcat fără inimă, se adevărește prin faptul că măciucile de mac e un articol căutat în toate piețele. La sate crește în toate grădinile. Cu câți-va ani înainte în școlile de pe câmpia cea mare a Ungariei autoritățile respective au băgat de seamă cu îngrijorare lipsa de orice rezultat. Au pornit o cercetare aspră, în urma căreia s'a constatat că aproape toți părinții își hrăneau copiii cu lapte cu mac.

Și la noi în Arad e lătit acest obicei îngrozitor. Nu numai spălătoresele, femeile cari lucrează cu ziua, slujnicele și muncitoarele dau copiilor lor mici lapte cu mac, ci se întâmplă și în familii inteligente, că doica fără știrea stăpânei îi dă copilului plângăcios mac. Cunosc familia unui funcționar, a cărei fetiță mai mare cuprinde foarte greu, fetița cea mai mică suferă de tremurătura mâinilor și a picioarelor, iar băiețelul e idiot. Aici stăpâna numai după ani de zile, întâmplător a aflat că doica le da mac când erau mici.

Că macul și alcoolul cât e de degenerator și ce efect pustiitor are asupra generațiilor întregi, s'a convins și statul, când cu câțiva ani înainte a dat ordin să se facă numărarea în școlile populare de stat și confesionale a tuturor copiilor din cari beau alcool.

În asemenea mod au putut aduna sigur, date însemnate și instructive; deși răspunsurile numai în mare ne pot orienta în această chestie însemnată, și nu ne pot da nici de cum o icoană credincioasă și întregă despre cum stau lucrurile cu adevărat. Adecă în cl. I și II copiii nu știu da un răspuns hotărât și de încredere, cei din celelalte clase mulți neagă dinadins, fiindcă înțeleg și le e rușine. Tocmai din motivul acesta din urmă înzadar i-ar întreba și pe părinți.

A doua oară nu pot da o icoană fidelă răspunsurile și pentru aceea, căci »cei ce nu beau nici odată alcool« și »cei ce beau zilnic«, pentru ca să se facă mai ușor statistica, au pus în grupul celor ce beau numai uneori beuturi spirituoase și pe cei ce

au beut numai odată în viață și și pe cei ce beau numai tot a doua zi.

În multe școli din Germania au făcut statistice fundamentale despre copiii cari beau alcool, în cari au clasificat și ce fel de beuturi beau, rachiu, rum sau lichior (rachiu dulce) și aproximativ cu ce ocazii? Căci la întrebarea din urmă chiar și nemți cu judecată adâncă, copiii pot da numai răspunsuri în doelnice.

Aceasta o consider însă numai ca primul pas în lupta contra alcoolului și a macului, spre care ar trebui să nisum cu toții cu puteri unite și să luptăm contra lor cu toate mijloacele posibile.

După cum dovedesc notițele antialcoolice publicate cu diferite ocazii, în coloanele ziarelor, preoții și învățătorii au început deja lupta contra acestor otrăvuri afurisite.

Câmpul de luptă în această cauză merită să mântuie poporul, să fie biserica și școala în care preotul și învățătorul să nu caute a influența numai cu puterea cuvântului ci și cu pilde bune!

Dar vorbele admonitoare și de înfricare nu sunt de ajuns pentru a desvâșă poporul pătimăș în beuturi alcoolice, patimă pe care a moștenit-o din moși și strămoși.

Să se înființeze săli de cetire cu sprijinul preoților și sub conducerea învățătorilor, sau unde nu se poate aceasta, să influențeze poporul ca Dumineca după prânz în loc de cârciumă să se adune în școală, unde învățătorul sau un fruntaș din sat să le cetească întâmplări instructive din viața lor scrise în limba populară, în cari să fie ilustrat cu colori vii stricăciunea ce o face alcoolul asupra spiritului și a corpului omenesc.

Cu asemenea ocazii le-ar intui schimbările stricăcioase produse de alcool în internul corpului omenesc, mai departe viața și moartea lui, cu tabelele colorate, cari n'ar trebui să lipsească din nici o școală. În centre mai mari s'ar putea procura un proiectograf și așa s'ar putea ilustra detrimentele alcoolului prin tablouri proiectate. Partea literară a călindarelor ar trebui să cuprindă asemenea

întâmplări de felul acesta, scrise în termeni populari, și explicări științifice în mod popular precum și învățături igienice.

Cred că și cu atâta am face să înainteze cauza. Dar lucrul singuraticilor nu e de ajuns. Ca să putem lupta cu mai mult succes contra acestor otrăvuri, autoritatea ar putea să facă și la noi după modelul din Viena, școli pentru mame, unde să învețe femeile din popor cum să-și îngrijască copiii de curând născuți și cum să le cultive corpul și sufletul.

Deocamdată am putea face atâta, ca în școlile de repetiție dela sate, învățătoarele sub anumite rezerve, să învețe pe fetele în pubertate, cari toate vor deveni odată mame și pentru cari țin de mai importantă învățătura cum se îngrijesc copiii mici, decât împărțirea frângerilor vulgare; sau chiar decât exercițiul verbelor neregulate.

Cu aceasta în legătură statul, societatea și unele instituțiuni umane s'ar putea îngriji după modelul danez, să dea ajutor material mamelor în cele șase săptămâni dinainte și după naștere, căci e o barbarie ca atunci când femeia își împlinește cea mai sfântă datorie de om, să geamă sub jugul greu al muncii.

Pentru aceasta parlamentul danez a adus o lege prin care se asigură prin stat mamele, care nu asigură numai viața muncitoare sub împrejurările cele mai grele și mai fatale ale vieții ci va micșora și mortalitatea copiilor de sub doi ani.

Afară de aceasta s'ar putea ține prelegeri în clasele superioare populare — eventual în prezența părinților, despre efectul stricăcios al macului și al alcoolului iar vinderea macului în piață sau pe subț ascuns, ar trebui strict interzisă și pedepsită.

Probabil că numai după o muncă de ani de zile ne-a aduce la rezultat, dar cel puțin ar mântui poporul de două rele primejdioase, sau cel puțin efectul lor pustiitor.

Binecuvântată să fie mâna care stărpește buruiana!
Augusta Rubenescu.

dire rotundă și de jur împrejurul zidurilor nalte și goale erau o mulțime de ferestre mici pătrate închise cu două șine de fier încruciate, cari răspundeau fie care într-o mică celulă. Lecția o făcea plimbându-se prin biserica rece și întunecată, iar școlarii săi stau în celule, prin ferestrele cărora nu li-se vede decât caietele și fețele lor, cu bărbi sbârlite și cărunte, cu ochi fixi de asasinii și hoți. Între ei, era unul, la numărul 78, care sta mai atent decât toți, învăța bine și se uită la profesor cu ochii plini de respect și recunoștință. Acesta era un tânăr cu barba neagră, un nenorocit iar nu tocmai un răufăcător, un sculptor în lemn, care într'un moment de furie pentru că stăpânul îl persecută îi dotează în cap cu o rădea rânindu-l de moarte. Pentru acest fapt a fost condamnat la mai mulți ani de reclusiune. În trei luni învățase să scrie și să citească și cu cât învăța mai mult cu atât părea că devine mai bun și că se căiește de fapta făcută.

Într-o zi, la sfârșitul lecției, chemă pe profesor la fereastra sa, și-i spuse cu părere de rău că a doua zi îl vor trimite dela Torino la Venetia să își isprăvească osânda, și se rugă cu umilință să-l lasă să-i atingă mâna. Profesorul îi întinse mâna; el i-o luă și i-o sărută zicându-i: mulțumesc, mulțumesc; apoi dispăru. Profesorul trase mâna:

era udă de lacrimi. De-atunci au trecut șase ani fără să-l mai vadă.

— Nici nu mă mai gândeam la el, urmă profesorul, când alaltăieri dimineața văd că intră în casă un necunoscut, cu o barbă lungă neagră și îmbrăcat rău. — D-voastră sunteți profesorul cutare? Îmi zise el. — Da, dar d-ta cine ești? — Eu sunt întemnițatul dela numărul 78, d-voastră m'ați învățat să scriu și să citesc acum șase ani, vă mai aduceți aminte? La cea din urmă lecție mi-ați dat mâna. Acum m'am liberat și vă rog să fiți buni să primiți din parte-mi un mic dar, un lucru ce am făcut în temniță. Voiți să-mi primiți în amintirea mea, domnule profesor? — Eu stătui așa, fără să pot să zic o vorbă; întemnițatul crezu că nu vreau să-i primesc darul și mă privea cu niște ochi ca și cum ar fi vrut să-mi zică: Șase ani de poacăintă nu ajung să-mi spele mâinele? Se uită la mine atât de îndurerat, că întinsei mâna, și lui darul ce vedeți.

Ne uitaram bine la călimară: părea că e încrătată cu vârful unui cui și cu multă răbdare și reprezentă o pană sculptată peste un caiet și scris împrejur: »Profesorului meu — Amintire dela numărul 78 — Șase ani«. Și de desubt, cu litere mai mici: »Învățătura și speranța...«

Plecarăm, dar în tot drumul dela Moncalieri la

Torino, nu-mi eși din minte întemnițatul acela, salutul ce l'a făcut profesorului, călimara lucrată în temniță care spunea atât de multe. Noaptea l-am visat și mă gândeam la el și azi dimineață... fără să bănuiesc că mă așteaptă o surpriză la școală.

După ce am intrat la local meu cel nou, alături de Derossi, și după ce am scris problema de aritmetică ce ne-a dat-o pentru examenul lunar, spusei lui Derossi toată povestea cu întemnițatul, cu călimara și cum pe călimară eră făcută o pană peste un caiet și ce ieră scris împrejur: șase ani.

La vorba asta, Derossi tresări și începu să se uite când la mine când la Crossi, băiatul precepței, care sta în banca dinaintea noastră, cu spatele la noi, și confandat în facerea problemei.

— Taci! Îmi zise apoi în șoapte. Tu nu știi? Crossi mi-a spus alaltăieri că tatăl său s'a întors din America și a adus o călimară conică de lemn, lucrată de mână, cu o pană și cu un caiet. Aceasta ieste; șase ani. Crossi zicea că tatăl său ieste în America, pe când iel eră în temniță. Când s'a întâmplat omorul Crossi eră mic, nu-și mai aduce aminte; mama sa nu i-a spus adevărul, așa că iel nu știe nimic. Ascultă, să nu vorbești nimic de această întâmplare.

In atențiunea parohiilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

picter de firme de embleme de biserici și auritor,
Barosvásárhely, Kossuth Lajos utca 26

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Însemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e echisă

orice incorectitate în executare. — La dorință se trimit desemnuri porto-franco.

Cu distincă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

Din România.

Secția Ligei Culturale din Buzeu. Zilele trecute s'a ținut într'o sală a liceului local o ședință sub președinția d-lui general Al. Iarca pentru reînființarea secției Ligei Culturale din localitate.

S'a ales următorul comitet: președinte d. Const. Iarca, vice-președinți d-nii Emil Teodoru și Toma Dicescu profesor, d. ing. G. Sentaru secretar, d. Toma Paraschivescu casier și d-nii dr. Bianu și A. Popescu, membrii.

S'au înscris în secțiunea ligei până în prezent următoarele persoane: D. general. A. Iarca, C. Iarca, T. Dicescu, Petre Zaharescu profesor, Econ. N. Tănășescu, Sierie Stănescu, dr. Somnea, Florea Constantinescu, N. Șerbănescu, V. Demetrescu, E. Poclitan, Al. Raiciu revizor școlar. G. Sentaru inginer, Emil Teodoru, C. Negoescu avocat, A. C. Savinescu avocat, G. Sculi, Mihail Demetru profesor, T. Mărgineanu, G. Popescu profesor, dr. V. Bianu, Econom M. Alexandrescu, G. Bobeș profesor, Calenă Marinescu, Toma Paraschivescu comerciant, I. Teodorescu. Traian Orleanu magistrat, Mihail Musculiu comerciant, Justin Stănescu avocat, George Botez polițai. G. Negulescu institutor, I. Mircescu profesor, D. Georgescu, Chiriaca Metaxa, A. Pliniceanu avocat, I. Constantinescu, George Somnea, Al. Serădeanu profesor, Ilie Demetrescu, I. Călinescu comerciant, și P. Maior.

Familia d-lui general Teodori a chemat Luni la Sinaia pe d-nul dr. Nanu Muscol; d-nul Teodori simțindu-se din nou rău.

Pe ziua de ieri starea bolnavului s'a agravat. Pacientul este amenințat de o cangrenă.

Ieri dimineață s'a declarat o congestie pulmonară din cauza poziției orizontale ce trebuie să o păstreze.

D. dr. Kiriac a fost chemat telegrafic la Sinaia și d-sa a și plecat cu trenul de 11 dimineața.

M. S. Regina stă continuu la patul bolnavului. Tot ieri dimineață a plecat la Sinaia câțiva membri ai familiei d-lui dr. Teodori.

Dela români din America.

Mare întrunire de protestare.

Astăzi în 25 Oct. 1908, Erie-P. U. S. of. A. noi muncitorii români întruniți într'o adunare de protestare contra guvernului negru Kossuth et comp. au aprobat următoarea moțiune:

„Protestăm și infierăm purtarea acelu guvern negru față de naționalitățile nemaghiare în special față de poporul muncitor român și în general față de clasa muncitoare.

Eu rămăsei înmărmurit, cu ochii pe Crossi.

Apoi Derossi deslegă problema, o trecu pe sub banca lui Crossi, îi dă o foaie de hârtie; îi luă din mână Infirmerul, povestirea ce profesorul i-a dat-o s'o copieze ca s'o scrie iel: îi dăruie penițe, îi mângâie pe spate, mă puse să-i făgăduiesc pe onoarea mea că nu voi spune nimăruie nimic și când ieșirăm din școală îmi zise în grabă:

— Ieri tatăl său a venit să-l ia, sigur că o să vie și azi dimineață, să faci ce-oi face ieu.

Ieșirăm pe stradă. Tatăl lui Crossi sta cam la o parte, așteptându-l: un om cu barba neagră, îmbrăcat rău, și cu fața galbenă și gânditoare.

Derossi strânse mâna lui Crossi, și-i zise tare ca să fie auzit:

— La revedere, Crossi; și-i trecu mâna sub bărbie, mângâindu-l. Ieu făcui ca iel. Dar Derossi se făcuse roșu ca focul, de asemenea, și tatăl lui Crossi se uită la noi lung, cu o privire de bunătațe, dar în care ieră amestecată teama și bănuiala de ne înghetase inimile.

Trad. de Pompiliu Robescu.

„Protestăm contra tuturor prigonirilor acestui guvern. Nu voim cătuș de puțin votul plural, căci acest vot ne răpește și mai mult din drepturile noastre. Voim și pretindem votul universal direct și secret fiecărui cetățean în vrâstă de 21 ani.

„Aprobăm purtarea partidului *socialedemocrat* și a *partidului național român* față cu acest guvern reacționar, și pentru lupta ce o duc pentru votul universal. Trimitem îmbrăbțare partidului socialedemocrat și național român, ca să lupte înainte pentru câștigarea *votului universal direct, secret* și după *comune*, să nu faceteze lupta până această reformă nu va fi câștigată. Noi muncitorii români din Erie-Pa trimitem această moțiune ca semn că aprobăm și simpatizăm cu acei cari luptă pentru cauza noastră, și le strigăm din depărtare: Trăiască cauza noastră națională română! Trăiască partidul național român! Trăiască partidul socialedemocrat!

Sus votul universal! Jos votul plural! Jos cu guvernul negru!

Cu dragoste frățească în numele adunării:

Cercul muncitorilor socialiști români din America.

Asupra problemei Dunării.

În 1904 secretarul general al Academiei Române — actualul prim ministru dl D. A. Sturdza — publică colecțiunea de documente relative la libertatea navigației pe Dunăre*). Mai ales pe baza acestor acte Dr. D. Gusti tratează chestiunea Dunării conform teoriilor de drept internațional**). După acest studiu cred nimerit pentru momentele de față a da la lumină câte ceva asupra rolului și întregului joc austro-ungar față de chestiunea Dunării.

Problema Dunării apare ca preocupare internațională în tratatul de Paris (1856 Martie 30). Atunci regimul Dunării a fost împărțit în două: Dunărea ca fluviu al țărilor ndate de ea sub regimul unei comisii a statelor riverane și gurile Dunării ca parte internațional europeană sub regimul unei comisii speciale.

Prin neînțelegerea statelor riverane primul punct nu se realizează și rămâne ca instituită comisiunea europeană, care prin tratatul de Berlin (1878 Iulie 13) este și mai mult consfințită, întinzându-i-se dreptul de activitate până la Galați. Prin acest din urmă tratat însă regimul Dunării devine și mai diferențiat.

Intr'adevăr asupra Dunării navigabile dela Ulm până la Porțile de fier nu se vorbește nimic în acest tratat: deci se admite tacit un regim național privilegiat; asupra Porților de fier Austria își ea însărcinarea lucrărilor necesare pentru alcătuirea unui canal de trecere a vaselor printre stâncăria acestor porți; asupra Dunării românești până la Galați este vorba de alcătuirea unui regim polițienesc special; iar asupra Dunării dela Galați înainte rămâne tot puternică comisiunea europeană.

Succesul poliției austriace față de problema Dunării este asigurat chiar prin acest tratat, intru cât Dunărea austriacă rămâne ca absolut națională fără dreptul de amestec al vr'unei puteri; iar asupra regulamentării navigației până la Galați nu rămânea Austriei decât să impună condițiuni pe simplul drept al... intereselor sale comerciale! Zădăruice au fost protestările României; puterile protectoare a drepturilor celor slabi se adună din nou și hotărăsc prin conferința dela Londra (10 Martie 1883) întinderea drepturilor comisiei europene până la Brăila, aprobarea drepturilor rusești asupra brațului Okzakow — ramificațiune dinspre Rusia a brațului Chilia — și aplicarea unei regulamentări de navigație a comisiei europene și pe porțiunea T.-Severin-Brăila. România de altfel nu are nici o obligație față de acest tratat, intru cât nu a luat parte la

*) Recueil de documents relatif à la liberté de navigation du Danube par D. A. Studza, Berlin: Puttkamer & Mühlbrecht, 1904.

**) Sonderabdruck aus dem Preussischen Jahrbüchern herausgegeben von Hans Delbrück, Bd. 118 Heft 2, Berlin: Verlag v. G. Stilke 1904.

această conferință protestând și contra felului de alcătuire a conferinței și contra punctelor stabilite.

Contra felului de alcătuire România protestează pentru că la această conferință dela Londra statele mici riverane — Serbia, Bulgaria, România cari când e vorba de datorii fac parte din Europa, dar când e vorba de drepturi nu mai fac parte — au fost invitate cu simplul drept de vot consultativ. Serbia a primit această invitație, pentru Bulgaria a primit-o Turcia și numai România refuză oferirea de vot consultativ. Nu numai principiile asupra dreptului de liberă navigație stabilite prin congresul de Viena (9 Iunie 1815), dar și câteva cazuri precedente hotărâse pe România să persiste în cererea drepturilor sale de vot deliberativ. Astfel pe vremea principatelor, deși acestea erau numai pe jumătate savorane, totuși au luat parte la consfățuirile din 1857 asupra actului de navigație pe Dunăre; iar Serbia, care acum se muțamea cu vot consultativ, totuși la 1882 a fost chemată de Austria pentru încheierea unui tratat de navigație. Pe de altă parte însăși Austria, care propusese la 1882 o comisiune mixtă, admite un delegat al României cu vot deliberativ. În această comisiune mixtă delegatului Austriei i-se cedă dreptul de prezență ca „chestiune de înaltă conveniență și curtenie“, ceea ce înseamnă că în cazuri îndolnice hotărârea este luată după cum prezența se lasă mai greu în o parte sau alta...

Tot această Românie, căreia acum în 1883 i-se dă simplul drept de vot consultativ, a subsemnat pactul adițional din 1881 cu privire într'adevăr numai la chestiuni de interes european. Față de toate aceste precedente și drepturi odată recunoscute, România nu putea cedă și nu a cedat refuzând a-și trimite delegații la Londra, deci neobligându-se a se supune unor hotărâri de cari legal nu putea să aibă ori primii vre-o știre.

Contra hotărârilor acestei conferințe dela Londra România protestează pentru că se dă drept de preponderanță Austriei, se întind drepturile comisiei europene și se fac favoruri Rusiei. Austria nu poate avea nici un drept de preponderanță în navigația pe Dunărea inferioară, căci interese particulare și năzuința unei preponderanțe comerciale nu pot da drepturi unui stat neriveran în paguba unuia stat riveran. Și dacă este vorba de interese particulare, mai mult interes are Anglia ce la parte cu 3/4 din comerțul total maritim dela gurile Dunării. Întinderea drepturilor comisiei europene este o încălcare a drepturilor noastre teritoriale; iar favorurile Rusiei acordate asupra brațului Okzakow ne pot da dreptul să avem și noi pretențiuni asupra brațului sitului Gheorghe ca fiind complet pe teritoriu românesc și absolut lăsat în uitare de către comisiunea dunăreană.

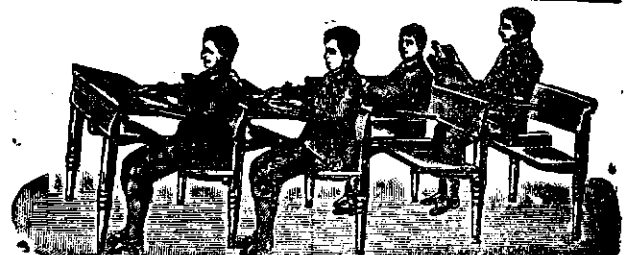
Cu toate protestările noastre, Dunărea și-a urmat înainte cursu-i purtând cu ea pavilionul austriac cu toată împlinirea dorințelor ce acest pavilion le-a volt. În schimb Austria lăasă construcția canalului Porțile de fier pe mâna Ungariei și admite tariful vamal extraordinar de protecționist, pe care Ungaria îl stabilește sub cuvânt de acoperire a cheltuielilor făcute pentru un canal ce lasă încă mult de dorit.

Când Ungaria publică regulamentul acelu special tarif vamal, România își face datoria de a protesta din nou. Nu numai că Austria nu și-a executat un mandat încredințat numai ei, dar a permis a se fixa taxe, pe care ea însăși nu le putea fixa ci numai propune spre admitere puterilor cără s'a obligat. Bazele protecționiste ale tarifului calcă până într'atâtă stabilitul principiu de unitate a taxelor pentru fluvii internaționale, încât nu numai că deosebește vasele simple de vasele comerciale și pe acestea după felul mărfurilor, dar figurează taxe mai mici pentru mărfuri de interes comercial unguresc și taxe mai mari pentru mărfuri de interes comercial românesc. Ca exemplu de strășnicia tarifului unguresc și altlăm că pentru o tonă metrică la gurile Dunării — unde lucrările sunt așa de bine reușite — se plătește între 0.₈₉ și 0.₆₉ bani, pe când la Porțile

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de birouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

de fier se plătește 2.³⁰ franci! Pe de altă parte drepturile acestui extraordinar tarif vamal se includ și în cuprinsul puterilor teritoriale a statelor vecine, întru cât dela Moldova și până la T. Severin este atâta țărnișă și românesc.

Ceeace mi-se pare însă curios, este că la aceste proteste ale României s'au unit numai Rusia, Franța și Bulgaria, deși interesele Germaniei mai cele mai mult lovite: mărfurile fierărilor rusești nu pot merge spre Constantinopol peste Regensburg, Giurgiu-Brăila-Sulina, ci trebuie să se ajungă prin Oc. Atlantic și Marea Mediterană sau să ia calea mai scumpă a dromului de uscat. O greutate de 100 kgr. costă 5.18 mărci de transportat dela Ulm la Constantinopol peste Londra, pe când peste Viena și Sulina costă 14.27 mărci. Londra deci, sau un port scoțian, este din punctul acesta de vedere cu mult mai aproape de București decât Regensburg ori Pesta.

Protestările României în chestiunea Dunării de fapt serviau prin urmare nu numai nevoile ei, dar interese național-comerciale. Totuși chestiunea Dunării stă încă încălecată în mrejele unei negocieri diplomatice — aceea dela Viena — pentru folosul unui singur stat. Aldem.

Dela „Asociațiune“.

Conform programului fixat în raportul general al comitetului central către adunarea generală, ținută în Șimleu, biroul central al Asociațiunii a luat dispoziții să se aranjeze în toate despărțimintele conferințe pentru inteligenți și cursuri pentru analfabeți. Pentru aranjarea acestora a adresat directorilor de despărțiminte următoarele cercuri:

I. Cursurile pentru analfabeți.

Nr. 849—1908. Domnule director! Una dintre problemele cele mai însemnate ale Asociațiunii este răspândirea culturii la sate. Cei grupați în jurul acestei instituțiuni se și străduiesc de multă vreme să lumineze țărâniștea, să o împrietenească cu cunoștințe, cari să-i poată înlesni o viață mai ușoară, mai fericită. Cu toate străduințele frumoase ale Asociațiunii și ale altor instituțiuni culturale de-a venit în ajutorul țărâniștii, vedem că ea se află și astăzi pe o treaptă culturală foarte inferioară. Poporul român are cei mai mulți analfabeți și se socotește de cel mai înăpoiat în cultură dintre toate popoarele din Ungaria. Țărâniștea noastră trăiește și astăzi o viață primitivă, năcăjtită și patriarhală, aproape ca în vremele când era lipsită de școli și de conducători luminați.

Această întârziere culturală a țărâniștii e o mare primejdie pentru însăși existența noastră națională. De aceea trebuie să ne dăm seama de cauzele acestei înapoieri și să ne dăm silința a găsi mijloacele de îndreptare.

Una dintre cauzele principale ale inferiorității noastre culturale, e necunoștința de carte a țărâniștii. Mai ales astăzi această scădere a țărâniștii poate avea urmări foarte păgubitoare pentru interesele naționale din viitor ale poporului românesc. E timpul suprem deci să ne încordăm toate puterile pentru a împrieteni țărâniștea noastră cu cartea și scrisul, înlesnindu-i prin aceasta posibilitatea de a-și câștiga cunoștințe folositoare în lupta pentru viață.

În urma deciziunii adunării generale din Șimleu și a comitetului central, vă rugăm, ca în cursul iernilor viitoare să invitați preoștii și învățătorimea să țină în fiecare comună de pe teritoriul despărțământului dvoastre cursuri cu țărâniștii, în cari să-i învețe cititul și scrisul.

Comitetul central al Asociațiunii dă cincisprezece premii de câte 50 coroane acelor învățători și preoți, cari vor dovedi, prin directorii și comitetele cercuale ale despărțământelor, că au instruit mai mulți analfabeți în cursul iernei viitoare.

Vă rugăm să dați și dvoastră din averea despărțământului mai multe premii, ca să îndem-

nați și prin acest mijloc ținerea cursurilor de analfabeți. Ați putea solicita ajutoare și dela băncile de pe teritoriul despărțământului dvoastre.

Invitându-vă să binevoiți a aduce chestiunea ținerii acestor cursuri în una din ședințele mai apropiate ale comitetului cercual și să ne comunicați dispozițiile ce le-ați luat, vă rugăm să primiți asigurarea deosebitei noastre stime.

Sibiiu, 26 Octomvrie 1908.

Prezidiul Asociațiunii:
Iosif Șterca Șuluțu.

Conferințele „Asociațiunii“.

Nr. 1026—1908. Domnule director! Fiindcă la circulara noastră Nr. 830/1908 din 1 Septemvrie a. c., în chestiunea aranjării conferințelor pentru inteligenți din partea biroului central al Asociațiunii, n'am primit răspuns decât abia dela jumătate dintre dnii directori ai despărțământelor, căroră ne-am adresat, și fiindcă cei mai mulți dintre domnii directori, cari au răspuns, că vor ține conferințe nu au indicat nici subiectele conferințelor, nici numele conferențiarilor, sau au trimis un program necomplet, — comitetul central, în ședința sa ținută la 16 Octomvrie a. c. a îndrumat biroul central să stăruiască pe lângă despărțăminte să aranjeze singure conferințele pentru inteligenți și dacă doresc conferențieri străini să se îngrijească de invitarea lor, suportând toate cheltuielile.

Conform acestei deciziuni a comitetului central, vă rugăm să binevoiți a vă îngriji, ca în sediul despărțământului dvoastre, — eventual și în alte centrale mai însemnate de pe teritoriul despărțământului, — să se țină cât mai multe conferințe pentru pătura cultă și să binevoiți a ne înainta la timp un raport amănunțit despre rezultatul acestora, sau despre cauzele cari vă au împiedecat să aranjați asemenea conferințe.

Conferințele ținute în cursul anului 1908 veți binevoi a la trece și în blancheta ce vi se va trimite în curând, pentru raportul general despre activitatea despărțământelor în cursul anului 1908.

Primiți, vă rugăm, domnule director, asigurarea deosebitei noastre stime.

Sibiiu, 26 Octomvrie 1908.

Prezidiul Asociațiunii:
Iosif Șterca Șuluțu.

Comitetul central a încredințat biroul, să mai facă câte o adresă către toate diecezele, rugându-le să îndrume pe dnii protopopi, preoți și învățători, să aranjeze cât mai multe cursuri pentru analfabeți.

Însuflețirea cu care e primită ideea cursurilor nădăjduim că va avea cele mai frumoase rezultate. Desigur că și băncile noastre se vor întrece în a da premii pentru cei ce vor ține asemenea cursuri.

În curând se va trimite din partea biroului central al Asociațiunii o circulară către directorii despărțământelor pentru aranjarea prelegerilor populare la sate, și un apel către toți fruntașii români să se înscrie membrii ai Asociațiunii. Rugăm și pe această cale pe toți voitorii de bine ai instituțiunii noastre culturale să lucreze din răspuneri pentru populizarea ei.

„Biroul Asociațiunii.“

Din străinătate.

Anglia și Puterile europene. La banchetul dat în onoarea lordului maior, primul ministru Asquith a zis: Suntem într-o deplină simpatie cu Franța, însă am fost de-o potrivă de sinceri cu Germania și cu Italia cari sunt aliate cu Austro-Ungaria de-oarece scopul comun al Europei este de a aplană dificultățile printr-o politică întemeiată pe asentimentul general. Succesul unei puteri în paguba alteia face să se nască o turburare care trebuie să fie evitată. Prin pozițiunea noastră pe deplin desinteresată noi dorim numai de a se menține legea publică a Europei, de a

se obține un tratament drept pentru Turcia, ceea ce ar împiedica ruperea păcii și-ar deschide drum libertăților pentru o bună guvernare.

Cu privire la raporturile dintre Anglia și Germania, Asquith a zis că nu poate uita declarațiunea împăratului cu ocaziunea vizitei sale la Londra că scopul dominant al politicii sale era menținerea păcii în Europa și bunele relațiuni între Anglia și Germania. Acest spirit ne călăuzește pe noi în toate negocierile privitoare la toate dificultățile actuale ale politicii europene. Dacă, precum crede, celelalte Puteri au aceeași intențiune, norii cari pentru moment întuneacă cerul se vor împrăștia fără de furtună, pacea va fi asigurată și amicitiiile menținute. Nimic nu ar putea să ne facă să lipsim dela angajamentele noastre. Nu avem nici animosități de satisfăcut nici interese egoiste a pune înainte și nu respingem nici o mână care ni-se întinde cu bună voință și cu bună credință.

NOUTĂȚI.

ARAD, 12 Noemvrie n. 1908.

— Conferința clubului naționalist.

Clubul parlamentar al deputaților naționaliști a ținut aseară o conferință, înfățișându-se aproape toți membrii, cu excepțiunea sârbilor radicali. Trei ceasuri întregi deputații au discutat situația creată de reforma legii electorale prezintată ieri în cameră de ministrul despot Andrássy. Au hotărât lupta cea mai neîmpăcată, întrebunțând toate armele parlamentare posibile întru zădărnicierea mizerabilei reforme și întru biruința votului universal. Deputații naționaliști vor organiza și mai departe lupta extraparlamentară până când popoarele din țară se vor ridica ca un singur om, zdrobind minciuna constituționalismului întronat de clasele șoviniste feudale, și până când va înțelege și poporul unguresc că lupta pentru adevăratul vot universal nu țineste decât desvoltarea democratică a țării.

— **Ministrul României la Paris.** O telegramă din Paris anunță că dnul Lahovary, ministrul plenipotențiar al României, a sosit acolo și își va prezenta în curând scrisorile sale de acreditare.

— **Meetingul dela Craiova.** Iată ce scrie „Doljiul“ despre marea adunare națională din Craiova:

Meetingul naționalist, ținut ieri, la Craiova, dlu inițiativa fruntașilor din cele trei partide politice locale, a fost impunător și mareș. Sala teatrului era plină și publicul stătea și în afară, pe stradă, căci afluența era considerabilă.

Și ceeace este îmbucurător e faptul că au asistat și doamnele craiovene în mare număr. Această dovedește că atunci, când sunt în joc interese mari ale neamului românesc, toată suflarea românească bate la unison. În multe mișcări mari naționaliste femeia alături de bărbat a jucat rol de propagatrice și de educatrice a sentimentului național.

Dar succesul zilei de ieri e că pentru prima oară se produce la noi acorduri între partidele politice, când e vorba de politică externă și de interesele superioare ale neamului. Și ceeace nu s'a putut face la meetingul din București, s'a putut face la Craiova. Ieri numai erau în sală liberali, conservatori și conservatori democrați, ci numai români. Aceasta e dovadă de maturitate politică și onorează Craiova.

— **Promoție.** Dl Ioan Blidar, fiul învățătorului Blidar din Răchita, a fost promovat la universitatea din Budapesta doctor în medicină. Felicitări!

Farmacia la „Regina Elisabeta“
laborator medical și cosmetic
Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental în gar, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscut sub denumirea „Regina Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței frăgezimea tinereții, împiedecă formarea creștelor, face să dispară imediat piștrurile, petele de floc și tot felul de necurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crem „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fl.

Spirt de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedecă formarea mătreței, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fl.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mâinilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul depozit la fabricantul. Comenzile din provizorie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește împachetarea și portul.

Lemie József, farmacist.

In memoria fondatorului Andronic. Duminecă, fiind și sârbătoarea marelui Mucenic Dimitrie, în Sibiu s'a servit în biserica din suburbiul iosefin parastas solemn întru vecinica odihnă a fondatorului Dimitrie Andronic, care și-a lăsat în treagă averea pentru ajutorarea meseriașilor români ortodoci din Transilvania. Cântările liturgice, și cele ocazionale la parastas, le-a executat corul bisericesc al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” sub conducerea dirigentului acestei cor Candid Popa. La acest act de pietate, servit de parohul I. Baptist Boiu, a asistat un număr mare de meseriași, în frunte cu asesorul consistorial Vic. Tordășianu, totodată prezident al Reuniunii meseriașilor.

— **Dicționar ortografic al limbii române** este titlul unei foarte folositoare cărți întocmite de dnul Ștefan Pop, profesor și bibliotecar ajutor la Academia Română din București. Recomandăm tuturor intelectualilor români această carte, sosită la bună vreme pentru a risipi multe erezii gramaticale.

— **Caz de moarte.** Ni-se scrie: Vineri 6/XI s'a petrecut la groapă în Măderat, *Maria Codrean* învățătoare penz. A funcționat 28 ani (dintre cari în Măderat 18) de 5 ani e în penziune. O deplânge: Silvia Vidu, ca fiică, văd. Eufemia Dr. Calan, ca soră, Ioan Vidu și Dr. D. Horvat, ca gineri. — Celor în jale exprimăm condoleanțe!

— **Reuniunea sodalilor români din Sibiu**, precum aflăm, va da Sâmbătă la 21 Nov. n. a. în sala dela „Unicum”, primul concert sub conducerea noului dirigent Augustin Bena, profesor de muzică.

— **Un răspuns.** Ni-se cere publicarea următoarelor: *Onorată redacțiune!* Fiind în călătorii oficiale abia acum am dat cu ochii în Nr. 231 al „Tribunei” dela 30 Octomvrie n. a. c. de „Rectificarea părintelui G. Bălan, în care desminte cele scrise de mine în Nr. „Tribunei” dela 23 Octomvrie a. c. în cauza crucii dinaintea bisericii unite din loc.

Fiindcă minciuna și în glumă e păcat, dar eșind din rostul preotesc e păcat neiertat, — ca să combat minciuna am urmat îndemnării părintelui G. Bălan și căutând din protocolul ședințelor reprezentanței comunale am constatat, că în ședința din 10 Octomvrie a. c. dintre cei prezenți au votat pentru ridicarea crucii înaintea bisericii unite (ceace am cerut eu): Vichente Polnerejar, Gheorghe Ilin (Traisig), Vichente Pascu, toți gr.-cat., Schulz Franz și Merle Franz; iar în contra ridicării crucii au votat: G. Bălan preot greco oriental, Mitru Croitor, Ioan Contrea, Iulian Stănescu, Aurel Olărescu, Bucu Drăguescu, Ion Dogar, Moise Păcătar, George Bălan, Ion Bogdănescu, Antoniu Ulieriu, Andreiu Ilin și Firneisz Nikolaus. Prin urmare am căzut cu cererea mea. Apelata mea în contra decisului de mai sus e îndusă în esibitorul notariatului sub Nr. 2670.

Acesta e adevărul și nu cum afirmă părintele G. Bălan și cu aceasta închei discuția cu declarațiunea mângâitoare, că în toată viața mea nu am lucrat în contra promovării intereselor favorabile bisericii gr. orientale, după cum a lucrat dela începutul vremilor și lucră continu dnul G. Bălan în contra bisericii unite. *G. Munteanu*, paroh protopop gr. cat.

Dorim să încheiem pagina asta neplăcută.

— **Norocul unei femei sărace.** La un birt din Weilburg (Germania) se opri într'una din zilele trecute o trăsură din care se coborî o pereche elegant îmbrăcată. Străinii, după ce steteră puțin, lăsară în birt un coș mare acoperit, apoi plecară zicând că o să se reîntoarcă repede să ia ceșul. Trecu un ceas-două trei și nici unul nu mai apăru. În vremea asta însă din coș se auzi un șopot ciudat și îndată după asta un glas de copil. Birtașul, speriat, deschise coșul: jumătate era plin cu rufe de copil, iar peste rufe un băiețuș vesel, îmbrăcat elegant. Birtașul dete de știre primarului. Acesta dete de veste în sat întrebând cine e dispus să adopteze copilul. O femeie săracă lipită declară că ia dânsa copilul. Când îi duse acasă și-i desfăcu scutecele — o nouă surprindere: de gâtul copilului atârna o pungă de mătase, iar în pungă se aflau 20.000 franci în hârtie și o scrisoare în care se spunea că suma asta aparține celui ce va crește copilul.

Sunt de vândut acții dela inst. „Timișiana” și „Someșana”. Doritorii să se adreseze la administrația ziarului „Tribuna”.

— **Mulțămită publică.** În numele sinodului și a comitetului parohial din Somoșchesu, și pe aceasta cale venim a ne exprima mulțămita noastră față de mult stimata dna văduvă Valner născută Cosma, din Beiuș, care în vara anului c., venind în comuna noastră și nesocotind oboseala a supravegheat, coaserea unui rând de vestiminte preoțești, precum și 3 prapori mari, prin ce comuna bisericească, a câștigat un profit curat de aproape 150 cor.

Cred, că este unica între damele noastre, care ostenește mai mult azi pentru înfrumusețarea bisericilor în țara noastră, cu deosebire prin părțile noastre, câte biserici sărace cu icoane, altare și presteoale a îmbrăcat.

Pentruce rugăm pe bunul Dumnezeu de a-l lungi firul vieții, ca să mai poată contribui și de aici înainte pentru bisericile sărace, ca și, până acum. Simeon Bucla, preot și președinte.

— **Ernest Hébert.** Zilele acestea a încetat din viață pictorul Ernest Hébert, autorul celebrului tablou „Malaria” și a altor pânze de seamă, precum „Adam și Eva”, „Sărutul lui Iuda”, etc.

Ernest Hébert a fost pe vremuri directorul Academiei de belle arte din Paris.

Experiențele lui Zeppelin. Se anunță din Friedrichshafen. — Balonul Zeppelin a făcut o ascensiune ieri Marți la orele 2 p. m. în prezența împăratului și s'a scoborît la orele 3 p. m. la Manzel.

Împăratul Wilhelm a conferit contelui Zeppelin ordinul „Vulturului Negru” cu care l-a decorat personal pe Zeppelin, îmbrățișându-l de trei ori. Împăratul și Zeppelin au fost aclamați cu entuziasm de câtră mulțime.

x **Leac sigur împotriva boalei de porci**, prețului unui pachet de încercare 36 de fil.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute remul cel mai bun materia pentru r. l. 32 de fil. pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rathiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuințare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistriu în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpșeaua de păr Neril. După o întrebuințare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacii de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály**, drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely, Székényi-tér).

x **Stolărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelambre de biserici, lămpi suspendate 7 fl. 50, 12 pabare de apă caldă 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Concert, petreceri.

Corul din Valchid va aranjă Concert împreună cu teatru și declamări, Duminecă la 22 Noemvrie st. n. 1908 sub conducerea dnl Ales. I. Sighișoreanu Inv. Venitul curat este destinat pentru zidirea din nou a școlii românești din loc. Începutul la 7 ore seara.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 12 Noemvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	25-32 - 25-34
Săcară pe Oct.	21-02 - 21-04
Cucuruz pe Maiu	14-90 - 14-92
Ovăș pe Aprilie	17- - 17-02

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

De Tisa — — — —	24 K. 70—25 K. 85 fl
Din comitatul Albei —	24 > 50—25 > 55 >

De Pesta — — — —	24 > 50—25 > 65
Bănățenesc — — — —	24 > 65—25 > 80
De Bacica — — — —	24 > 70—25 > 80
Săcară — — — —	20 > 15—20 > 30
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 > 05—16 > 20
> de cvalitatea II.	15 > 70—15 > 80
Ovăș de > I.	16 > 85—17 > 15
> > > II.	16 > 35—16 > 65
Cucuruz — — — —	13 > 80—14 > 40

In atențiunea dlor preoți-caticești

A apărut:

Istorieare Biblice (ilustrate).

carte de religioze pentru elevii școlilor poporale

de Pr. D. Voniga.

Manual aprobat de Ven. Cons. din Arad și Sibiu

Acest manual distingându-se printr'un limbaj simplu, limpede și ușor, și ținând cont și de noile metode ale pedagogiei științifice — e superior tuturor manualelor de religioze le avem.

Se poate procura cu preț de 50 fil. exemplarul la autor în Gyirok (Temes), ori la librăria „Polatsek” în Timișoara (Temes).

Poșta Redacției.

Aldem. Berin. Primit cu plăcere și una și alta. Multe mulțumiri! Ne pare bine. Totdeauna dispoziție. Frățești salutări.

Pompei, Roma. Le publicăm în numărul proximal care e citit de peste 5000 țărani. Să-moi gustate și apreciate. Salve!

Vasiadi, Tamașda. În fine, sunt la rând. Să-tămăna viitoare.

Poșta Administrației.

Nicolae Clossa (ogaș) Bozovici. Am primit cor. ab. pe 1908.

Iosif Bumbu, corist. Răcășdia. Am primit 4 cor. ab. pe anul întreg 1908.

Luca Lăzarescu. Ferendia. Am primit 30 cor. ab. până la finea anului 1908.

Dr. A. M. Cehul Silvaniei. Am primit 4 cor. ab. până 1 Decemvrie 1908.

Eftimie Lăpăduș. Cavarani. Am primit 8 cor. ab. restant până la finea anului 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichla.

Anemia.

Pentru combaterea ei între bunătăți Emulsiunea SCOTT, care îmbogățește sângele și hrănește carnea trupului puternică și sănătoasă

Emulsiunea lui Scott

e deopotrivă de salutară pentru tineri și pentru bătrâni. Progresele științifice veți face vă vor surprinde și satisface

Încercați

și vă veți încredința, după cum s'a încredințat multe mii în timp de 32 de ani.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fl.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodei SCOTT — care este pescărușul

AVIZ!

Intr'o cancelarie advocațională află aplicarea un scriitor preferit iurist, eventual un candidat cu un riguros. A se adresa la administrația „Tribunei” în Arad.

Un candidat de avocat

cu praxă

la aplicare pe lângă condițiuni favorabile la cancelaria subscrișului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinérváralja.

Szeszák F. és Fia

Fabrică de trăsuri aranjate cu electricitate
Kolozsvár, Malom-u. 12.

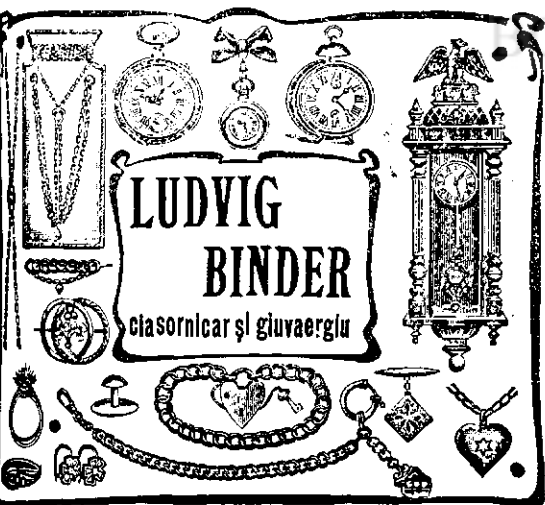
Mare magazin de trăsuri, care îndeștește orice pretenții; atelier de reparare.

Fabrică de calese asortată cu toate mașinile moderne tehnice.

În Cluj și jur e unica fabrică, în care se pregătește fiecare parte a trăsului: fabricăm roate, facem lucruri de fierar, pielar și de lustruit sub conducerea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. — Căminul nostru principal e: lucrare bună și solidă, dar ieftin. — Serviciu prompt. — Răspundem imediat comandelor din provincie. — Comandăm diversele părți de trăsuri, cari se vând; și mașinile „mântuitoare de noroi” cu șezutul închis laș. — Fondat în 1870 — Prețuri gratis.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat!

Mediaș-Medgyes

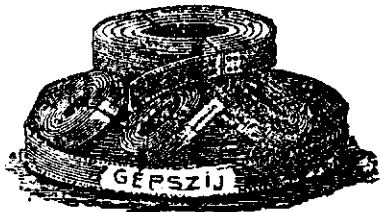
— Piața târgului. (Markt plaz Nr. 8). — Mare depozit bogat de tot felul de ciornice de aur, argint, metal și nickel. Atricle de aur și argint. Ochelari și zvikeri de argint de China, patentate prin lege.

Reparaturi solide și ieftine. ::

Gmeiner E.

fabrică de curele pentru mașini.
BRASSO.

Din cea mai bună piele de curele.

Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Curele de mânat din prima calitate de piele.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.

Heinrich Kirst,

Antreprenor de zidirea morilor în

UJVERBÁSZ Nr. 159.

Ofere produsul mânilor sale pentru

mori sistem cilindric, și primește

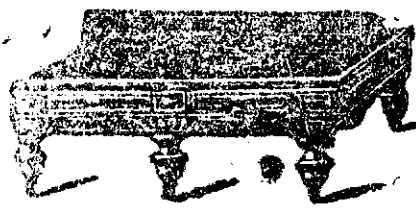
arangearea completă a morilor.

după cel mai nou sistem Werner. Șcripeț de cilindre, mașine de gris, tarar, precum și orice montare a acestora tot după cel mai nou sistem.

Se primește și ori-ce reconstrucție cu prețuri ieftine și serviciu solid.

DOSA FARKAS

fabricant de biliard în Cluj,
Kolozsvár, Mátyás király-tér nr. 3.

Depozit de biliard gata. Pregătesc mese de biliard și le reparați atât

în oraș cât și în provincie, imediat. Țin în depozit bastoane de biliard (daco) și bilele de biliard de bansolin și fildes, (os de elefant), apoi: cretă, piele de biliard, lipici și ori-ce alte lucruri trebuincioase.

Primește tot felul de lucrări de instalare pentru cafenele, cofetării și locuințe.

Celce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

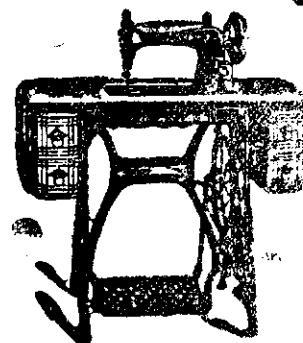
acela să-și procure dela comerciantul Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipula reia vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu prețuri cu tot. Prețul pentru 100 litre 8 cor.

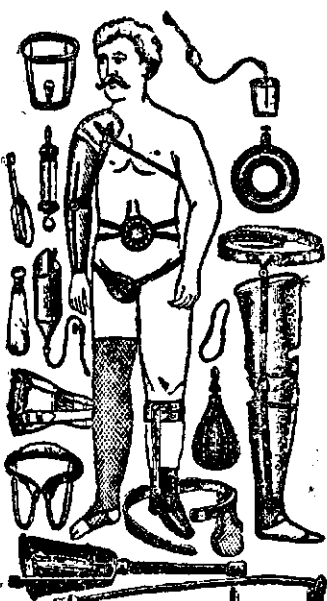
Ocazie extraordinară.

Mașini de cusut noi de tot, Singer cu braț înalt 27 fl. cu suveică în formă de roțiță 40 fl. cu 5 cutii și suveică de roțiță 50 fl. cu cinci cutii centralolint executată

perfect, fără șgomot 55 fl. centralolint fără șgomot, cu patru cutii, un decor frumos de odae 65 fl. se expediază dela Krausz Henrik, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 40. földszint 5.

Correspondența mă rog să se facă în limba germană sau maghiară.

Expediez cu prețuri moderate tot felul de mașini industriale cu garanție de 5 ani.

Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și mașini pentru ortopedie (pentru îndreptarea trupului).

Mare depozit de instrumente medicale bandajii pentru hernie și pentru pânțee, ochișane veritabile franceze, cele mai fine cuțite englezești suedeze și de Solingen și briciuri, mașini ortopedice marca Gillette, picioare artificiale, cordonul numit Diana și specialități franțuzești.

Deutsch Miksa

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 7 szám

Atelierele fabricel în strada Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis. ::

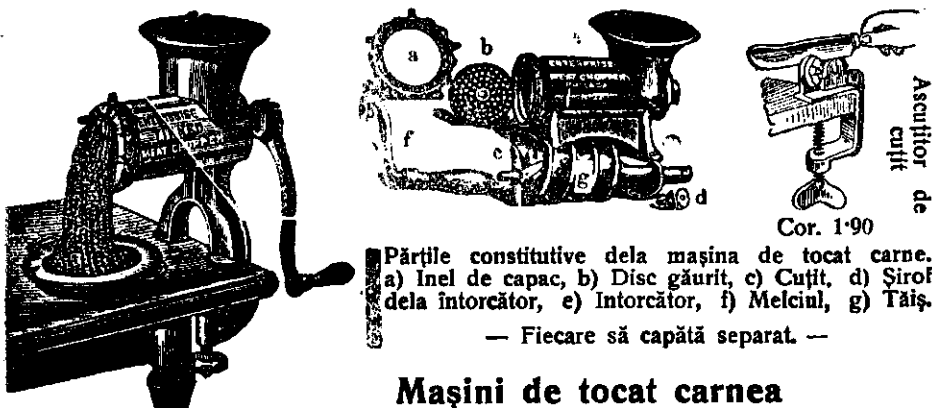
Ajută-ți și îți va ajuta și Dumnezeu!

Acest adevăr de aur se poate ajunge numai așa, dacă cel ce suferă folosește mijloace de vindecare, cari pe lângă estinătate întrece ori-ce aparat scump, atât în privința durabilității cât și a efectului.

Cordonul electric „Galvani” se poate folosi cu succes sigur la: Reumă, răceală, nervositate, la boala șirei spinării, de stomac, impotență paralizie și altele.

Scrisoare de recunoștință: Francisc Veis, cărășmar, Sibiu. Aduc cu bucurie la cunoștință că prin folosința aparatului „Galvani”, am simțit multă ameliorare în boala mea (trabesdorsalis) așa încât nu mai am nevoie nici de cărje. Aparatul deși îl folosesc de un an funcționează fără cusur. Singurul fabricant:

Ștefan Kmoskó, învățător reg. cat. Sibiu (Nagyszeben) Terezianum No. 11.

Părțile constitutive dela mașina de tocat carne.
a) Inel de capac, b) Disc găurit, c) Cuțit, d) Șirof
dela întorcător, e) Întorcător, f) Melciul, g) Taiș.
— Fiecare să capătă separat. —

Mașini de tocat carnea

Nr.	3	5	8	10	12	20	22	32	cu roată de repezit
taie pe minut	1/4	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/4	1 1/4	1 1/4	kg.
1 bucată cor.	3.40	4.10	5.70	6.80	6.50	11.40	10.40	20.60	

Fiecare mașină, prin introducerea unui umplător de cârnați se poate folosi cu umplător de cârnați. — 1 umplător de cârnați cor. — 46.

Cuțite de carne

sub garanție pentru fiecare bucată dela 56 până la 90 fileri
calitate bună dar fără garanție 44 68

Oțel-magnet-diamant
de Dick

Nr. 99 într. lung.

36 cm. cor. 4.70

Nr. 83 într. lung.

29 cm. cor. 3.90

Nr. 123 într. lung.

19 1/2 cm. cor. 1.60

Cuțit de împuns

Nr. 7 cu mânere albe:

Lungimea tăișului

6 7 8"

cor. 1.30 1.50 1.80

Cuțit de ucis

Nr. 8 plăsele polițe cu împunsătoare de aramă:

Lungimea tăișului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"

cor. 2.10 2.40 2.70 2.90 3— 3.40

Cuțit de Dick

Lungimea tăișului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"

cor. 2.10 2.40 2.70 2.90 3— 3.40

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamăn, cele mai bune, ce le pot recomanda.

CAROL F. JICKELI
SIBIU ȘI ALBA IULIA

La apotecarul
N. CORNEL DEMETER în Orăștie (Szászváros) se găsesc următoarele:

Preparate medicale

leacuri de casă, neapărat trebuitoare în fiecare familie:

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cel mai renumiți profesori și medici și sunt recunoscute de cele mai bune!

Dolicin contra tusei, răgușelei, durerii de piept, ofitei, tusei și tusei seci. La copii și copile contra tusei măgărești are efect admirabil. „Dolicin”-ul are efect bun asupra apetitului și întărește corpul iar flegma o dizolvează și astfel mai ușor să și rupe. Ferbințelile asudatul de noapte înceată; mărește greutatea corpului și deci contribuie mult la însănătoșire. Prețul 1.20 și 2 cor.

Prav contra durerii de cap. Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, sciuriturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. și 2 cor.

Centarin contra morburilor de stomach, precum la lipsa de apetit, greață, misturea rea, catarul și aprinderea de stomach și vomă, sgârnciurile cele mai grele: leac sigur! Folosește și la curățirea stomacului. Prețul 1 cor. 20 fileri și 2 cor.

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburii precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului, numai decât să comande „Laxbonbons” zaharele purgative plăcute și dulci la luat, Prețul 1 coroană.

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis morburile tinerețelor, precum la răgușală sifilitică durere de cap, excese și bube-sgrăbunțe pe față, nas sau pe orice parte a corpului — ba chiar și la ranele sifilisice, 1 sticlă 2 cor.

Esență contra bătăturilor (ochi de gălnă) 80 fil. Prav contra opăritului la ochi, 60 fil. Prav contra asudatului la mâni și picioare, 60 fileri. Unsoare contra riielor cu efect sigur și rapid, 1 cor. 20 fil. Piciuri pentru ochi, are efect sigur privința conservării și vederii ochilor. Aceasta întărește ochii slăbiți, dolătură roșoala, și celor slabi de vedere le întărește vederea, 70 fil. Pilule laxative purgative, în caz de încuierea scaunului și regnarea acestuia, 70 fil. Demibom, contra insomniei (la amețeli de cap), și neliniște nervoasă, 6 cor. 20 fil. Unsoare de mijloc probat în contra tuturor ranelor, precum sunt bube, umfături, peelinguri și rane, 1 cor. Liq de fer, la copii și la mari, contra anemiei, slabi de sânge, slabi corp — și rămași în dezvoltare. Contra palidității la față. Prețul 2 cor.

Grijiți această listă de prețuri ca la caz de lipsă să aveți adresa corespondenței.

Adresați-vă cu Incredere la

Apotecarul **N. CORNEL DEMETER**
în Orăștie (Szászváros) lângă bis. evang. rol.

Atenție!

Nou!

PAUL FILIP DIENER.

La trebuință de covoare nu întârzile nime a cerceta nou deschisa

Prăvălie specială de covoare

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA MERCY (PALATUL ASIGURAȚIEI UNG.)

Mare alegere în covoare moderne de Smyrna veritabile

pentru salon, aranjări în odăi de durmit și mâncări.

Esportațiuni în cele mai fine covoare de umblăt Velvet și Tournay.

Covoare de părete, naintea patului precum și asortiment mare în scurtuce huițătoare cu prețul depositului.

Covoare de umblăt ieftine în toată lățimea.

Procurări de covoare după modele și planuri se efeptuesc grabnic și cu multă îngrijire.

Prețuri ieftine!

Prețuri ieftine!

Ingratitudinea Austriei.

(*) Mișcarea inaugurată de bunii naționaliști din Braila a cuprins întreaga Românie... Cele din urmă meetinguri s'au ținut în Craiova, al treilea oraș al țării; la Severin și la Buzeu. Ca și la Bacău, București și în alte părți, oratorii toți s'au ridicat împotriva politicii nesățioase a monarhiei Austro-Ungare în Balcani și în special împotriva regimului maghiar de opresiune a românilor...

Din raportul dat ieri după »L'Indépendance Roumaine«, organul de competență al guvernului României, vedem că *ingratitudea Austriei față de România*, a fost condamnată în termenii cei mai aspri.

Am ajuns astfel, în cele din urmă, ca românii dela Tisa până la Nistru să fie preocupați și obsedați de aceeași idee.

Intr'adevăr, cine nu știe că nu e câmp de luptă, unde sub steagul negru-galben românii să nu fi luptat cu credință și bravură?... Două veacuri de-arândul au apărut singuri granițele Ardealului și ale Banatului de invaziunea turcilor. Iar la 1848, când eră în primejdie însuși tronul, împotriva oligarhiei maghiare cine i-a apărut pe Habsburgi? Tot regimentele românești grănițerești și insurecția condusă de Iancu.

Care-i acum răsplata?

Proiectul lui Andrassy, după ce întâiu ajunserăm să ne fericească Apponyi.

Drept s-o spunem ne-am mirat că anul trecut, când Apponyi făcea obezi pentru cultura noastră națională, în România nu se ținuse nici un meeting de protestare, măcar că din punct de vedere al solidarității de rasă când se lovește în cultura românească de aici, atunci trebuie să se simtă atinși și frații de dincolo.

Vor fi gândit însă frații noștri că intru cât poate să ne slăbească Apponyi, o să ne reculegem printr'o lege electorală dreaptă, prin *sufrajul universal*, pe care și noi și frații din regat îl așteptam cu atât mai sigur, cu cât fusese promis în mesajul rostit de M. Sa Francisc Iosif I.

Cine s'ar fi încumetat să presupună, că după ce ni-s'a pus în perspectivă sufragiu universal, într'o bună dimineață să ne pomenim cu — votul plural!

Dar s'a mai întâmplat încă ceva: față de România, Austria a manifestat o atitudine nu se poate mai ingrată, căutând ca în chestia Dunării să-i știrbească vaza și să-i reducă din drepturile garantate în tratate internaționale. Asta a indignat pe toți românii și-i făcu să demonstreze în contra Austro-Ungariei. Conzulatele austro-ungare au scăpat tefere numai grație grijei ce guvernul României a luat din vreme să le păzească, pentru a se evita astfel conflicte internaționale ce nu-i de altfel nici o nevoie să se provoace.

Moțiunile patriotice și demne ce s'au luat însă, de pildă, și în meetingul dela Craiova, i-se vor aduce la cunoștință și monarhului Francisc Iosif, care-și va fi aducând aminte, că în același oraș, la 1896 românii l-au primit cu nespuse alaiuri și pe toată linia dela Verciorova până la București armata română înșiruită pe lângă calea ferată i-a făcut onorurile, publicul i-a adus flori și osanale iar tineretul școlar i-a cântat »Gott-erhalte« (Doamne ține).

Iar toată schimbarea în sufletele unui popor leal și bun, cum sunt românii, au produs-o consilierii ca baronul Aerenthal,

care face politică inspirată nu de interesele superioare ale monarhiei, ci pentru a se ține în fotoliu face jocul intereselor speciale maghiare, ajutând mai presus de toate validitatea kossuthismului.

Să nu ne amăgim adecă nici să nu ne ascundem după degete, ci să mărturisim că de doi ani încoaci, de când oligarhia maghiară este în largul ei, în ce privește relațiile cu România e pe cale de a se destrăna tot ce se făcuse până atunci. Ori cât s'nt adecă de bune relațiile personale dintre cei doi monarhi, după cum cu greutate, cu multă abnegațiune și cuminenție numai s'a putut ține în concordanță această legătură cu sentimentul comun al popoarelor, tot așa: și mai mare greutate este a ține d'aci încolo strânsă legătura din trecut, pentru că dacă ajung în coaliziune interesele mari de stat și naționale, simplu relațiunea prietenoasă dintre monarhi nu poate încălzi popoarele. Dovadă e ceea ce se întâmplă acum în România, unde, cași la Craiova, bărbați distinși din toate partidele demonstrează cu vigoare împotriva nefastei politici externe și interne ce fac oligarhii noștri.

Mai bine de treizeci de ani, regele României și marii săi sfetnici au căutat să înalțare și neted să treacă peste toate chestiile cari ar fi putut să îngreuneze ori să facă imposibilă relațiunea cât mai strânsă cu Austro-Ungaria, chestii cari în totdeauna au fost urmări ale regimului șovinist maghiar. Acum însă, când alături de guvernul maghiar intolerant stă și o politică externă perfidă, frații noștri cu drept cuvânt pot să aibă serioase obiecțiuni și să înregistreze din partea Austriei o ingratitude nu se poate mai condamnată.

Ne dăm seama de urmările diversiunii ce poate produce o astfel de politică în România, știm că guvernelor M. Sale Regelui Carol li-se pot face serioase greutăți. De astădată chestia națională a noastră cade însă pe al doilea plan și în cumpănă vine interesul superior al regatului român, unde noi nu putem avea nici un rol. Dar s'a nimerit ca și noi d'acici să fim loviți fără cruțare d'odată cu frații de dincolo, ceea ce fără îndoială agravează situația, dar ne și mângăie, pentru că așa simțim: niciodată solidaritatea de rasă nu s'a putut manifesta mai impunător ca acum, când și noi aici și frații de dincolo avem să ne apărăm împotriva aceluiaș adversar, împotriva politicii kossuthiste care a luat stăpânire și asupra Ungariei și asupra Burgului din Viena, ca niciodată dela 1868 încoaci. Ungurii intr'adevăr pot fi mulțumiți: li-a succes să producă răceală și neîncredere între elementul românesc și între Burg...

Câtă vreme vor ține astfel prizonieri pe sfetnicii din Viena, nu putem ști. Dar dăm cu socoteala, că până nu se schimbă situația actuală, neamul românesc de pretutindeni nu se mai poate nici el însufleși de nici o Austrie.

Criza din Austria. Baronul de Bienertin, ministrul de Interne însărcinat cu formarea noului cabinet, deja dintru început întâmpină greutăți de neînvinș în calea misiunii sale. E mare rivalitatea între partidele parlamentare pentru portofoliile ministeriale. Deputații liberali sunt deprimați în urma împrejurării că dl Bienertin în negocierile sale cu șefii partidelor se lasă presionat de partidul creștin-social. Dorința creștinilor-sociali e ca afară de ministrii cehi Fiedler și Praschek, toți ceilalți membrii al fostului cabinet să nu mai primească portofolii. Pentru sine, partidul, pre-

ține resortul finanțelor, al trenurilor și al comerțului, iar partidelor liberale germane vor să lase resortul justiției și resortul instrucțiunii publice. De altă parte liberalii germani ridică următoarele pretențiuni: Condiții hotărâte cu privire la rezolvirea chestiunii de naționalitate în Bohemia și menținerea proporției de până aci în privința portofoliilor. Dacă negocierile baronului de Bienertin nu vor rezulta o aplicare a crizei, până Vineri, va fi nevoit să alcătuiască un cabinet interimar de oficianți.

Mișcarea fraților din România liberă.

Marele meeting național din Craiova.

— Raport special al »Tribunei«. —

Meetingul, care se anunțase de acum două săptămâni, a avut loc ieri 26 Octombrie v. în sala Teatrului Național. Intrunirea eră anunțată pentru ora 2 p. m. Încă dela ora 1 și jum. stradele din jurul teatrului erau pline de lume din toate stratele societății.

Intrunirea se deschide la orele 2. Sala se umpluse de lume ca la 2000 auditorii iar în fața Teatrului Național alte mii de cetățeni. Cel dintâiu ia cuvântul dl *I. Mițescu* deputat care proclamă în aplauzele mulțimei ca președinte al întrunirii pe dl *Petre Chițu*, deputat și președintele Ligei culturale secția Craiova.

Dl Chițu luând cuvântul zice: Evenimentele din Balcani au atras atențiunea îngrijoratăi Europe și asupra noastră. Noi suntem interesați pentru occident, nu atât ca stat, ca teritoriu, ci prin numărul imens de români ce formează un cerc compact în jurul nostru. Acest lucru trebuie înțeles mai ales de români, pentru că sunt amenințați mereu, și a lor datorie este de a se uni toți în același gând. Pericolul se ivește iarăși. Pentru lămurirea acestui pericol sunteți chemați și mă bucură faptul că toți reprezentanții tuturor partidelor politice și tuturor straturilor sociale participă la această întrunire unde să putem găsi o soluție pentru sfânta noastră cauză. Terminând mulțumește că au alergat în așa mare număr la apel și dă cuvântul dlui *N. T. Popp*. (Aplauze prelungite).

Dl N. T. Popp (primit cu lungi aplauze): Mișcarea din Balcani și ultima fază a acestei mișcări, a inspirat bătrânilor și tinerilor îngrijorări serioase asupra situației noastre și mai ales asupra idealului nostru național. Inconjurați de două puteri, Rusia și Austro-Ungaria, cari ținesc înconștinu la cucerirea noastră, noi trebuie să ne gândim la mijloacele ce trebuie să le opunem. Sunt la ordinea zilei noile legi sancționate de Austria prin care se lasă unguirilor toate mijloacele de desnaționalizarea fraților noștri de peste Carpați. Recentă încă și chiar pe tapet e vexatoria convenție comercială menită a ne cuceri economic pe noi cei din regat. În fața acestor evenimente e datorია noastră să facem apel la sentimentul de limbă și neam, să fie înțeles de toți românii așa ca la timp să fie conștii pentru atare luptă. (Aplauze).

Dl Luniu Tâlpeanu. Venit aci, nu ca om politic, ci ca român, vă mulțumesc pentru inimosul d-voastră răspuns și împreună cu voi, protestez în contra țării aceia ce sub falsă prietenie batjocurește pe frații noștri din Transilvania, ne batjocurește pe noi, făgăduind teritoriu nostru altora și chiar batjocurește trecutul nostru luându-ne drept un stat creat de tratatul dela Berlin, pe care ea îl calcă cu atâta ușurință. Trebuie să înțelegă domniilor, că noi nu suntem o creație a tratatului dela Berlin. Ar protestă umbrele voievozilor Ștefan cel mare, Mihai Viteazul și Cuza Vodă, dacă noi nu am fi în stare să ne afirmăm ca popor creat prin forțele noastre. E rău că se falsifică istoria. Trebuie să protestăm! Să protestăm încă și contra acelei prese străine jidovite care ne prezintă într'un mod batjocuritor. Continuând spune, că Bucovina și Basarabia au fost răpite și sunt deținute tocmai de prietenii noștri, după cari ne orientăm în politica externă. Trebuie să înceteze odată politica de curtuasie ce o facem față

de vecinii noștri și să începem o nouă politică, o politică de interese curat românești, iar cât despre Austria, țară care are ca emblemă un vultur cu două capete, simbolul îndoltei capacități, nu mai voim să-i fim paserea de pradă. (Aplauze furtivoase și galeria întonează imnul „Deșteaptă-te Române“).

Di Ion Oteteleşanu. Incepe a spune, că luând parte și la meetingul din București, acesta de aci este cu mult mai impozant față de celalalt prin faptul că toți oamenii politici, fără deosebire de nuanțe și-au dat mâna pentruca împreună să rupă politica externă cât se poate de greșită care e chiar împotriva noastră. E vădită intenția Austriei dezastruoasă pentru comerțul exterior în general și în special pentru comerțul de vite care este o producție mai ales a Olteniei. Urează M. S. Regelui să poată obține izbândă și pe calea economică și asigură că bravii oșteni români sunt iarăși gata. Propune ridicarea unui monument aceluia ce a întrupat idealul național: Mihai Viteazul. (Aplauze prelungite).

Iulian Vrabiescu. Sunt adânc mișcat și de numărul cel mare al asistenților și mai ales de participarea fruntașilor politici ai tuturor partidelor, cari pentru interesele supreme ale neamului au uitat barierele politice și inimile tuturor bat la același unison. Căci trebuie să se știe că românii nu sunt numai în regatul liber, ci sunt și în Ardeal și în Basarabia și în Bucovina. Căroră trebuie să le spunem: *Fraților! nu v'am uitat!* Și participarea noastră în număr așa mare, pentru a protesta contra politicii greșite, arată, că opinia publică e conștientă, de care guvernele trebuie să țină seamă. Vorbind de relațiile noastre cu Austria dovedește prin fapte cât am fost noi de umiliți și de păgubiți de către Austria. Dar poate Austriaci au dreptate. Ei își fac interesele. Noi suntem vinovați, poporul îndolent și apatic e de vină.

Voci. Nu, guvernele sunt de vină!

I. Vrabiescu. Dar guvernele sunt reprezentantele poporului. *Voci.* Buduarelor!?

Vorbind mai departe arată că mișcarea românilor, din orice vreme, nu le a adus decât bine și folos. Enumără aceste mișcări și cere ca să se facă o nouă mișcare, ce va fi cu siguranță încoronată de succes. Cerem dar, o altă orientare în politica externă (Aplauze prelungite și repetate. *Se cântă Deșteaptă-te Române*).

N. P. Romanescu, deputat. (Chemat la tribună de asistență prin aclamații și ovații). Ca reprezentant al națiunii vă fac o declarație. În curând vom avea o altă întrunire, mai mare decât toate acestea, o adunare legislativă. El bine, eu și cu colegii mei, sunt sigur, că cunoaștem adevăratele interese ale neamului și ne vom face datoria. Nu vom tolera, ca ele să fie exploatare prin tractate și convenții, căci trebuie să se știe că înțelepciunea nu constă în smerenie și ceace se capătă prin sabie nu trebuie să se ia prin viclenie. (Aplauze furtivoase).

Di Ed. Diogenide. Se bucură, ca reprezentant al presei, că și poporul ia parte la politica externă, mai cu seamă în aceste momente critice, căutând a da o influență binefăcătoare neamului și a rupe odată politica dăunătoare de până acum. Cu documente istorice dovedește atitudinea obraznică a Austriei. Incheie cerând o politică nouă, de interes național.

Di N. Popilian, avocat, făcând o istorie sumară a românilor arată persecuțiile, nelăturile și dezastrurile ce am avut a îndura dela prietena noastră Austria. Continuând atacă guvernele de toate nuanțele pentru politica lor greșită, politica condusă de domnișori cari nu știu nici românește. Numește pe ambasadorii noștri prinți scăpătați, puși în spumarea statului. Atacă pe „jidaniul Aehrenthal“ care se amesteca în chestiile noastre cu o obraznicie ce trece orice culme. Iar guvernele ar fi mai bine ca în politica externă să consulte mai des pe Majestatea Sa poporul și mai rar pe Majestatea Sa regele. Fiindcă numai așa se poate concepe o națiune puternică. (Apl. frenetice și îndelung repetate. Ovațiuni).

Di Marius Metzulescu, profesor, face un scurt dar sugestiv tablou al modului cum rând pe rând, încetul cu încetul, puterile pretinse astăzi amice și ale căror politică o facem au rupt din teritoriul nostru.

Austria care când a avut timp ne-a făcut numai rău — subț masca prieteniei — chiar și atunci când noi i-am făcut numai bine — exemplul vin e uciderea voevodului Mihai. Inșă trebui o să știe că pe când ea este un conglomerat de națiuni, cu tradiții și

aspirații diferite, adesea contrarii, noi suntem un stat care deși mic, însă compact căruia nu-i lipsește nici inteligența nici sentimentul. (Aplauze prelungite și ovații). Seria cuvântărilor închizându-se președintele dl Petru Chițu, dă citire următoarei moțiuni:

»Cetățenii craioveni, fără deosebire de culoare politică, conștienți de menirea și drepturile țării așteaptă cu viu interes desfășurarea evenimentelor din orientul Europei.

Ei salută cu dragoste introducerea regimului constituțional în imperiul otoman ca o strălucită izbândă a democrației. Craiovenii salută cu bucurie proclamarea independenței Bulgariei. Considerând acest eveniment că o legitimă victorie a principiului de naționalitate, care urmează să fie depurarea, călăuza popoarelor asuprite.

In fața evenimentelor ce se petrec în jurul nostru, invităm guvernul român, a face să se respecte toate drepturile țării noastre, derivând din tratate și în special acela referitoare la gurile Dunării.

Ținem încă să manifestăm interesul ce punem întru apărarea drepturilor culturale ale fraților noștri, aflați sub dominațiuni străine, pentru unitatea culturală a căroră hotărâți suntem la orice jertfă.

Pentru atingerea acestor scopuri, orice guvern poate compta pe sprijinul nostru, nemărginit, gata la orice sacrificiu, întru garantarea intereselor României și a îndrumării politicii țării, către țelul său de neam.

După întrunire, manifestații ajungând în dreptul casei Petru Chițu au luat cu ei muzica aflată la circul de peste drum, pornind apoi pe calea Unirei.

În dreptul coletăriei Andronescu, manifestații, entuziasmați, voind să încingă o horă oltenească, au fost oprțiți de poliție, care a ordonat muzicii comunale să se retragă.

Îndârjiți de această intervențiune, manifestații s'au îndreptat spre prefectura poliției. Aci au manifestat ostil, strigând: »Jos poliția!»

De aci au pornit spre casa dlui Nae Pop, unde au făcut o manifestație de simpatie. Dl Mișu Popp a mulțămît în numele părintelui d-sale.

Dela casa dlui Popp, manifestații s'au îndreptat spre consulatul austro-ungar, departe numai câțiva pași.

Aci au fost întâmpinați de o companie de sergenți de oraș, comandată de directorul prefecturii poliției, Călinescu, și de o companie de soldați din reg. Rovine, comandată de căpitanul Călinescu.

Între manifestații și comandanții forțelor armate au început parlamentări. În tot timpul acestor parlamentări, unul din manifestații înaintând, căpitanul Călinescu a ordonat gorniştilor companiei sale să sune »retragerea«, după care soldații, după ordin, au tras trei salve în aer.

Atunci, îndârjiți, manifestații au încercat să rupă cordonul gardiştilor, aceștia s'au apărat scotând tesacele și dând în cei cari li asaltau.

În învălmășeală funcționarul comercial Nicolae Popovici a fost rănit de tesacul unui gardist la urechea stângă. El a fost transportat la spital.

După încăierare, manifestații s'au retras îndreptându-se spre primărie manifestând ostil contra dlui Broscărescu care a dat ordinul de retragerea muzicii, apoi totul a reintrat în liniște.

Iar despre adunarea din *T. Severin* »Conservatorul« dă următorul raport:

Intrunirea s'a ținut în sala Apolo.

Au vorbit dl *Grigore Constantinescu* salutând delegația sârbă din Cladova, venită expres pentru întrunire, arătând scopul întrunirii.

A urmat *C. Armașu*, profesor la liceul Traian. Vorbește de origina Austro-Ungariei de vechile, dinastii și de actualile neînțelegeri. Terminând spune că trebuie să fim prieteni cu ceice ne sunt cu adevărat prieteni.

Doctor C. Gruescu vorbește despre industria și comerțul țării, arătând necesitatea facerii podului peste Dunăre.

Iordan Bogdan, farmacist vorbește înflăcărat despre suferințele românilor de peste munți.

Alexandru Resmeriță, profesor la liceu, vorbește despre canalizarea Dunărei în scopul de a

transporta mărfurile. Dl *Micovici*, cetățean sârb din Cladova, unul din delegații veniți, vorbește despre vechile legături dintre Serbia și România, dorind în viitor mai strânse legături și termân; să învărtim hora frăției pe pământul Rucăniei și al Serbiei.

Dl *Stefan Nanul*, profesor de liceu arată că românii vor să se deștepte pe pământul lor. Granițele ungurești sunt închise pentru ziarele noastre iar noi le primim pe ale lor în care suntem batjocoriți.

Nu cerem cucerirea Transilvaniei și Banatului, ci cumpăna să fie dreaptă.

Dl *I. A. Protopopescu* dă citire moțiunii și conchide: »Vom fi prieteni cu prietenii neamului român«. Manifestații nu s'au făcut.

Liga Culturală din Sinaia.

Dumineca trecută a avut loc la Sinaia, în salonul Bibliotecii Monastirei locale, o întrunire generală, cu scopul reînființării Ligei Culturale.

Au luat parte peste o sută de persoane. S'a propus întocmirea unui comitet care s'a compus după aprobarea întregii asistențe, alegându-se:

Președinte de onoare: Dl Nicolae Iorga. Președinte activ: G. Manolescu primarul local. Vice-președinți: Domnii Stănescu, directorul școlii Carmen-Sylva și Iosif Sangeorgian inginer silvic. Membrii: Prea Sfinția Sa Arhimandritul Nifon, superiorul S-tei monastiri din Sinaia, Dnii: Ion Luncau revisor, școlar, C. Ionescu Dr. Veterinar, Iosif Vaida, Gheorghe Matheescu, C. B. Rădulescu Polițaiu, Casier: preotul paroh Gr. Teodorescu, secretar: Dl Gh. Dem. Murgu, simpaticul nostru colaborator. Comitetul își va începe de îndată activitatea asiduă, în toate direcțiile stabilite.

Inagurarea Ligei, va avea loc în zilele Crăciunului, organizându-se cu prilejul acela un mare festival, reprezentație teatrală, coruri, și petrecere cu jocuri naționale.

Uram noiei ramuri a Ligei Culturale, toată izbânda dorită.

„Pester Lloyd“ și „Vaterland“.

Inregistrând marea mișcare națională din România, »Pester Lloyd« se miră de această agitație și de tonul violent al câtorva jurnale. Mirarea-i este cu atât mai mare, cu cât se știe — scrie — rapoartele bune dintre Austro-Ungaria și regatul României.

Ziarul budapestan caută deci să reducă izvorul agitațiilor la cauze ce privesc politica internă a României.

Scrisele acestea sunt nu se poate mai tendențioase. Ele au de scop să producă divisiuni. Pe de-o parte vrea să-i facă pe unguri a crede că ei nu poartă nici o vină pentru schimbarea ce s'a produs în opinia publică maghiară, pe de altă parte vrea să insinue că politica internă a guvernului român actual ar fi produs această nemulțumiri în suflete.

Nu trebuie să reducem însă noi scrisesele lui »Pester Lloyd« la adevărata valoare, căci iată, vine »Vaterland« din Viena și asupra uneia din cauzele agitațiilor fraților din România scrie:

»Din București sosesc noutăți, arătând cu ce avânt se preocupă acolo, toți, de soarta românilor din Ungaria.

»Se descrie o manifestație, în cursul căreia reprezentanții din toate partidele au luat cuvântul, înverșunați împotriva apăsării la care sunt supuși românii sub cnutul maghiarismului. Dacă acum se afirmă că ideea unui viitor mai bun, a fost eronată, trebuie

considerăm drept fapt împlinit, o răceală a raporturilor noastre amicale, cu unul din cele mai importante state vecine.

Și »Vaterland« observă: că a auzit cu plăcere cum împăratul a aprobat sistemul votului plural în Ungaria.

Și adevărul acesta este: politica ce s'a

inaugurat deodată cu venirea la putere a coaliției, politică nedreaptă care-l face pe Aehrenthal să caute prietenia lui Kossuth iar lui Andrassy îi tolerează un proiect de lege care revoltă pe toți românii.

Indignarea asta și nimic altceva, contribuie la agitațiile generoase din România.

Reforma legii electorale în cameră.

Furtuna stârnită de naționaliști.

Andrassy în grindina acuzelor.

— Dela raportorul nostru, prin telefon. —

În fața parlamentului mulțime imenză. Ședința se deschide la orele 10 și un sfert. O ședință foarte viitoare. Galeriile fixate de lume.

Deputații români au plecat în corpore dela calareana »Jägerhorn« în număr aproape complet. La intrare în parlament sunt vii aclamați de socialiști.

Președintele Justh, deschide ședința la orele 10 și un sfert. Guvernul s'a înfățișat în număr complet.

Justh anunță că ministrul Andrassy doarește să vorbească.

În mijlocul unei tăceri mormântale se ridică Andrassy palid de emoțiune:

Andrassy: Onorată Cameră!...

Un glas de pe băncile naționalităților strigând: **Unde-i cuvântul de onoare?! Se naște un sgomot infernal.** Kossuthiștii sbieră: Cine a fost mizerabilul? Să se auză! Sgomot continuu. Președintele sună agitat. Strigăte: Să iasă cine a fost!

Se scoală deputatul slovac *Milan Ivanca* și spune, că el a fost. Mamelucii aruncă injurii colosale la adresa deputaților naționaliști: **Dați-i afară! Dați-i afară!**

Andrassy stă palid, tremurând, în mijlocul furtunei de insulte ce se încrucișează în aer, unele căzând asupra lui altele asupra naționaliștilor. Continuând spune că deșume proiectele reformei electorale. Încearcă apoi să desvoalte principiile generale de cari s'a călăuzit în alcătuirea lor.

Românii: Frumoase principii!

Andrassy: Nu întreb dela domnia naționaliști!

Românii: Ați făgăduit votul universal, egal și secret! Rușine!! (Sgomot mare).

Andrassy: Nu-i adevărat!

Deputații **Vasile Goldiș, Aurel Vlad și Iuliu Maniu**, sar dela loc și strigă: **Miștești!**

Kossuthiștii; sărind de asemenea dela locurile lor: **Afară cu ei! Trădători de patrie! Mergeți în România!**

Președintele îndrumă pe dl **Goldiș** la ordine. Furtuna frământă întreaga sală. Pe galerii spiritele iritate. Minute întregi Andrassy nu ajunge la cuvânt.

Andrassy continuând spune, că principul său e ca toate clasele sociale și toate naționalitățile să intre în parlament, dar conducerea li compete națiunii ungurești și ca-

racterul național al țării trebuie să fie din ce în ce mai pronunțat unguresc. (Sgomot infernal pe băncile naționaliștilor).

V. Goldiș: Ești un înșălător!

Constituționalii și kossuthiștii stau să-și rupă baierile pieptului vociferând: **La ordine! La ordine! Afară cu el!**

Andrassy, tremurând se întoarce către naționaliști: **Voi pune capăt demagogiei D-voastre!**

Șt. Pop: Vorbești în numele oligarhilor!

Andrassy: Nu vreau să fac salt în tunec, dând vot maselor neștiutoare. Vreau să asigur dezvoltarea istorică a țării.

V. Goldiș: Jaful de veacuri!

Sgomot colosal. Naționaliștii strigă — secondați de democrați, de deputații **Mezőfi, Pethő, Bródy, Molnár, Farkasházy** —: **Mințește ministrul!**

Președintele: Chiamă la ordine pe dl **Goldiș.**

Andrassy, apăsător — adresându-se către români: Țara aceasta trebuie să rămâie ungurească!

Românii, sărind în picioare: **Țara aceasta e poliglotă!** (Sgomot enorm.)

Andrassy: Voi asigură dezvoltarea ei, împotriva D-voastră, cari vreți s'o distrugeți!

V. Goldiș: Ești un calumniator!

Sgomot infernal. Un glas strident: **Trebuie ucis mizerabilul!** Mai multe voci întreabă: Cine a fost!?

Președintele chiamă iarăș pe dl **Goldiș** la ordine.

Un kossuthist: N'aveți sânge în voi!

Șt. Pop: Nu, că de 1000 de ani ni-l sugeți mereu!

Strigăte la adresa românilor: **Trădători, mizerabili!**

Andrassy termină într'un sgomot infernal. Kossuthiștii și constituționalii aplaudă. Naționaliștii aruncă o ploaie de insulte asupra lui Andrassy.

În aer roiesc o mulțime de hârtiuțe ce se cern de pe galerii. Ele se aștern pe băncile deputaților și conțin protestele socialiștilor, cuvinte grele la adresa »contelui negru.«

Lupta pentru votul universal.

Adunarea din Ticvanul-mare.

Mai număroși ca la Răcășdia s'au prezentat oamenii la Ticvanul-mare. Puteau fi cam 6—700 sute de suflete, țărani chipeși cu fețe inteligente. Este doar una dintre fruntașele comune din jurul Oraviței. Constituindu-se adunarea se alege președintele țaran Ioan Popa, iar notar dl Alexandru Bojincă.

Dl C. Brediceanu și-a făcut apoi darea de seamă, amintind de lupta mare ce o poartă deputații în dieta țării.

Discursul a fost ascultat cu vie atențiune, fiind deputatul des întrerupt de către alegători.

A vorbit apoi despre votul plural domnul A. Novac.

Moțiunea a fost compusă și citită de dl A. Bojincă, a fost primită cu aclamațiune. — S'a expediat și o telegramă de fidelitate Coroanei.

Ambele adunări au decurs foarte liniștit și în mod pașnic. *Soll.*

Adunarea din Răcășdia.

Conform programului stăverit mai înainte, poporul din Răcășdia și jur s'a adunat în număr destul de frumos — binișor peste 200 — spre a asculta glasul deputatului lor. Constituindu-se adunarea s'au proclamat preșident păr. Nic. Pănciovan din Voivodinț, iar notar inv. în pensiuone D. Popoviciu.

Președintele dând cuvântul deputatului cercual Dr. A. Novac, aceasta își desfășură în cadrul unei frumoase vorbiri activitatea de până acuma. Vorbește apoi dl C. Brediceanu, trezind cu organul lui puternic fiori de însuflețire. Ținându-se de situația actuală au mai vorbit d-nii Dr. P. Cornean, Dr. V. Meșter. Se primește o moțiune, în care se asigură de nefermărită încredere deputații naționali și de fidelitate — Tronului.

Între inteligenții veniți la adunare am văzut pe d-nii Dr. I. Tămășiel și Dr. M. Gropșian, adv. în Oravița.

Adunările populare din comitatul Bistrița-Năsăud.

Steagul luptei pentru votul universal s'a desfășurat cu cinste și în comitatul Bistrița-Năsăud. Poporul a dovedit un interes vrednic de toată lauda. »Revista Bistriței« dă în tablou general rapoartele despre adunările ținute. Scoatem și noi din acest tablou rapoartele cari ne-au lipsit, pentru a oferi cetitorilor noștri o icoană cât mai fidelă despre marea mișcare românească.

Adunarea din Șleuț.

S'a ținut în 1 Nov. în localul școlii. Prezență cam 500—600 înși, încât nu încăpeau în școală. Restul prin curte și pela ferestre. Administrația a fost reprezentată prin notarul și 4 gendarmi, întrați din ordin în sală, iar alți 4 gendarmi erau la primărie. Monorul, Sebișul, Șieul, Sântioana, Posmușul, Rusclorul au fost reprezentate.

De preșident s'a aclamat septagenariul Gheorghe Suciu, un venerabil bătrân, fruntaș din garda veche; iar de notar al adunării Teodor Suciu, un alt fruntaș. Oratorul delegat din Bistrița, a fost dnul Dr. G. Tripon, care după deschiderea adunării a luat imediat cuvântul, și într'o vorbire de 3 sferturi a făcut critica proiectului electoral până în amănunte. Poporul a întrerupt des, și alocurea foarte sgomotos.

Cătră sfârșit efectul a fost la culme. Întreg poporul a izbucnit în lacrimi. Erau lacrimile mândriei naționale călcate, dar care nu se dă biruită.

Aceasta întrunire va rămâne neștersă din inimile celor prezenți.

Adunarea a decis: Trimiterea unei telegrame omagiale Majestății Sale, citită în adunare, și trimisă imediat, apoi o aderență calduroasă la adresa deputaților noștri. Aceasta s'a trimis cu poșta.

Poporul abia a voit a se despărți și a se despărta. Starea sufletească a poporului a fost bărbătească, escelentă. *Unul din cei de față.*

Adunarea din Borgoprund.

S'a ținut în sala cea mare a hotelului comunal. De față a fost popor din toate comunele văii Bârgăului, sala a fost plină, popor câteva sute de persoane.

Adunarea a fost deschisă de dl Ioan Dologă, preotul din Borgotihă, care a fost aclamat și de președinte, notar a fost ales țăranul fruntaș Vrașmaș. Din partea autorității politice notarul Victor Vana.

Adunarea din Ilva-mare

Pentru ziua de 1 Noembrie a. c., precum în alte părți așa și în Ilva-mare a fost convocată o adunare populară pentru a protesta contra votului plural și a manifesta pentru votul universal, egal, secret, direct și după comune. La aceasta adunare au luat parte comunele convocate Ilva-mare, Măgură și Sâmbosif în frunte cu bravii lor preoți, la al căror glas și-au lăsat oamenii lucrurile lor și au alergat cu sete și dor pentru a câștiga și ei drepturi. Adunarea s'a deschis la orele 11 a. m. prin frumoasa vorbire a părintelui Ieronim Slăvoacă. Ca președinte a fost aclamat dl Slăvoacă, iar ca notar Ștefan Buzila. Părintele Zaharie Bulbuc în alese cuvinte face un expozeu al situației politice, după care adunarea în număr de vre-o 500 participanți, la propunerea dlui Bulbuc decide unanim: 1. Expedierea unei telegramme omagiale Maiestății Sale și cererea ajutorului preînalt pentru introducerea votului universal. 2. Adunarea protestează în modul cel mai hotărât contra introducerii intenționate a votului plural. 3. Adunarea votează încredere deputaților naționali. După aceste adunarea fu închisă prin alese cuvinte din partea domnului Ieronim Slăvoacă.

Adunarea din Sângeorzu-rom.

S'a ținut Duminică în 1 Nov. în parcul dinaintea hotelului »Hebe«. Deschiderea a făcut-o dl Dr. Andrei Monda, medic în Sângeorz. Dsa în cuvinte frumoase a arătat scopul acestei adunări și a salutat pe poporul de față, mulțumindu-i că s'a prezentat în număr frumos la această adunare. De președinte a fost aclamat tot dl Dr. Monda. Din partea autorităților a fost de față dl pretor Victor Schiffbäumer din Rodna-veche. De față la adunare a fost inteligenta și popor cam la 300 persoane din Sângeorz. Depărtarea locului de adunare de la centrală comunei a fost cauza că nu a fost și mai mult popor de față.

Adunarea din Feldru.

Adunarea s'a ținut în grădina dinaintea bisericei, care a fost plină de popor, cel puțin o mie de persoane. Din partea autorității politice a fost dl notar Grigore Bancu.

Dl Emil Ștefanuț, parohul Feldrului, într'un avântat cuvânt a deschis adunarea și a arătat scopul ei, de a arăta care este voința poporului din această vale frumoasă a Someșului cu privire la reforma votului pentru toți. Vorbirea a fost ascultată cu însuflețire și aclamată. De președinte al adunării a fost aclamat dl Emil Ștefanuț, iar de notar țăranul fruntaș Grigorie Iloaie. Întrându-se în ordinea de zi a luat cuvântul dl Dr. Victor Onișor vorbind în același sens ca la adunarea din Sângeorz.

*

S'au mai organizat adunări în Năsăud, Rodna-veche, Bistrița și Beclean, pe cari cetătorii noștri parte le cunosc din rapoartele de până acum publicate de »Tribuna«.

Adunarea din Glod.

— Raport special. —

În comuna Glod cercul Heanda Mare, în 8 Nov. l. c. s'a ținut o frumoasă adunare populară pentru votul universal. La adunare a participat aproape 1000 de țărani sub conducerea cărturarimii din partea localității. De președinte a fost ales Dr. Victor Pop, avocat în Heanda-mare, oratori au fost domnii Dr. Teodor Mihali deputat și Dr. Clemente Barbul avocat în Dej.

Dr. Teodor Mihali într'o cuvântare de o oră a înșirat peripețiile prin cari a trecut clubul național de când a intrat în parlament. A trecut apoi la situația politică arătând însăși natura votului universal, și primejdia mare ce amenință

drepturile cetățenești dacă s'ar primi proiectul ministrului de interne. Constată cu multă părere de rău că Maiestatea Sa și-a dat învoirea prealabilă la proiectul ministrului de interne, în înțelesul căruia s'ar face o lege electorală reacționară, pe baza principiului pluralității și a publicității fiind astfel cei mai mulți cetățeni excluși de la dreptul electoral.

Mulți dintre alegători luând la cunoștință despre aprobarea proiectului Andrássy au răspuns cu voce plină de durere: »Destul de trist și de dureros că și de astă-dată suntem abandonat și dați pradă oligarhiei ungurești, — așa se vede că multele jefite aduse pentru țară și tron nu se iau în seamă!«

Dr. Clemente Barbul rostește apoi în grai popular o vorbire însuflețită accentuând necesitatea de a ne alia în această luptă grea cu toate partidele din țară, cari voiesc introducerea votului universal nefalsificat.

Adunarea primește cu entuziasm, aducând o hotărâre în sensul vorbirii dlui Barbul.

Președintele, Dr. Victor Pop, imparte staturi și indemnuri poporului, care a dus cu sine adânci impresii.

Un participant.

Griza orientală.

In jurul tratativilor turco-bulgare.

Cercurile guvernamentale din Sofia sunt foarte nemulțumite de modul cum se procedează la înțelegerea turco-bulgară.

Zisrul »Vecerna Pošta«, spune că baza îngustă pe care Turcia pune tratativilor, nu e un semn că împăcarea este posibilă. Toate zările turcești îndeamnă guvernul ca să se discute numai chestia căilor ferate orientale, chestiile politice să fie lăuate la o parte pentru conferința europeană.

Între »Șirai-Umet«, organul tinerilor turci și »Ieni Gazeta« s'a încins o polemică cu privire la tratativilor turco-bulgare. Șirai-Umet declară că trebuie o împăcare numai cu Bulgaria, nu și cu Austria. »Ieni-Gazeta« organul marelui vizir susține că împăcarea trebuie făcută cu ambele state. Tinerii turci au o declarație foarte semnificativă că Turcia nu trebuie să se fie după tratative, ci să-și pregătească praful de pușcă uscat pentru sângele ce trebuie să se verse după moartea împăratului Austriei. Șirai-Umet declară că tratativilor cu Bulgaria să se mărginească numai la partea financiară, asemenea chestia tributului și a căilor ferate orientale, chestiile politice cum este aceea a independenței să se discute în congresul european.

Isprăvile unui prinț moștenitor.

Ziarul »Times« scrie sub acest titlu: principele moștenitor al Serbiei și-a însemnat înapoierea în Belgrad printr'un discurs cu totul violent și imprudent, de natură a cauza guvernului sârb mari dificultăți.

Chiar dacă n'ar fi urmat de consecințe mai serioase, discursul rostit de principe încercă puterile cari ar fi dorit sincer să obțină oare-cari satisfacțiuni pentru Serbia.

Am fi surprinși dacă această manifestare a principelui nu ar fi desaprobată la Petersburg.

De peste săptămână.

— **Antisanctiunea, ce Maiestatea Sa** a dat proiectelor contelui Andrássy, a produs și în România o adâncă impresie. Ziarul »Voința Națională« și »Conservatorul« reproduc articolul ce a scris »Tribuna« din acest incident.

— **»L'Indépendance Roumaine«, care ne** sosește la punerea ziarului sub presă, aduce un articol important intitulat Români din Ungaria. »Il vom reproduce în numărul nostru de mâine.

— **O faptă demnă de imitat.** Ni-se scrie: Dl Ioan Theodorovici, maior ces. și reg. în pensiuie din Timișoara, a donat »Alumneului gr. or. român din Timișoara« o casă în Timișoara-Fabric în valoare de 7000 cor. Fiind Alumneul acesta

una dintre instituțiile noastre cele mai de înaltă donatorul marinos a aflat cea mai potrivită cale pentru manifestarea sentimentelor sale nobile față de neam. Ii dorim deci încă multe zile îndelungate și mulți imitatori de această faptă nobilă. Actul de donațiune s'a transpus deja spre aprobare Veneratului Conzistor din Arad prin avocatul din Timișoara Dr. Aurel Cosma.

— **Promoție.** Sâmbăta trecută s'a promovât la universitatea din Budapesta într'un doctor de medicină, dsoara Izabela Bontilovici, fiica directorului școlar Augustin Bontilovici din Uzăria (Torontal Ozora).

— **Incendiu din Câmpina.** Sâmbăta la ora 9 s'a declarat un incendiu grozav la Câmpina (România). Niște răi făcători au deschis un robinet al societății »Traian« spre a lua pânză. Ei n'au putut să închidă la loc însă robinetul. Alina păcura a început să curgă într'un păru ce se varsă în Prahova. Acest păru trece pe lângă moară. Acolo păcura se aprinse și ritul de păcură începui să curgă la vale, — de astă-dată era un înfricoșător ritu de foc. Moara a fost prăfuită în cenuse. Au fost distruse vre-o 23 case din comuna Poiana. Panica era de nedescris. Văgăbele sunt mari. În cele din urmă, incendiul a fost localizat.

— **Necrolog.** Sofia de Popa Radu născ. Sici ca mamă, Victoria de Popa Radu ca soră și Arde de Popa Radu ca unchiu aduc taturor radeniților amicilor, colegilor și cunoștinților la cunoștință că preaiubitul și bunul lor fiu, frate și nepot, **Alfons de Popa Radu**, oficial reg. ung. de finanțe după un morb greu, fiind provăzut cu sacramentul muribunzilor, în etate de 33 ani, și a dat sufletul său sufler în mâinile Creatorului, la 8 Noembrie a. c. 4 ore p. m. Osămintele s'omplului de funcție s'au depus, din locuința proprie Quergasse nr. 11 spre eterna odihnă, în 10 Noembrie a. c. 2 ore p. m. în mormântul propriu de lângă biserica gr-cat. din Sibiu, poarta Tarnului.

Dormi în pace suflet blând!

— **Experiențele lui Zeppelin.** Principele moștenitor al Germaniei a sosit Sâmbăta dimineața și a făcut împreună cu Zeppelin o asociațiune la orele 11:20, deși suflă un puternic vânt de la nord.

Balonul Zeppelin a sosit la orele 2 pentru așteptă trenul cu împăratul Wilhelm. Balonul manevrat în vecinătatea grăii la o înălțime de 150—200 de metri. Din nacelă principele moștenitor a agitat batista pentru a saluta pe împărat care a răspuns salutărilor. Sosind la castel, împăratul a eșit pe terasă. Zeppelin a făcut ocazie cu balonul împrejurul castelului, iar prințul moștenitor a asvârlit o scrisoare. În urmă balonul a luat direcțiunea lacului Constanța.

Balonul Zeppelin s'a scoborât cu bine la Muzell la orele 5:50 seara după o cursă esecută de 6 ore și jum. Balonul a trecut pe lângă seara de asupra Constanței a cărei populațiune a aclamat cu entuziasm pe principele moștenitor pe Zeppelin.

Contele Zeppelin a fost poftit la dejun de împăratul Wilhelm.

— **John Burns la regele Eduard.** Sâmbăta trecută, John Burns, acum ministru de finanțe socialist și căpetenie a muncitorilor în lucru, a fost de-a stat de Sâmbăta seara pe Luni dimineața la Sandringham, la palatul regesc. Călătoria a făcut-o într'un tren al Contelui împreună cu prințul și cu prințesa de Wales. De la gară a mers până la palat în automobil regal.

John Burns a stat la cină cu regele și cu familia regală, a mâncat pe damasc, pe »Blanc de roi« dela Sèvres, din talere de filigrană de sticlă. Unde se uită lux, scumpeturi, opere de artă. În mijlocul mesei un buchet înalt de un metru, cu florile cele mai alese, împărăștiă miroase foarte cătoare. Din candelabre strălucea lumină electrică, frângându-se prin sute de prisme de cristal și luminând oglinzi înalte, console de marmură și columne.

John Burns, zice corespondentul lui »N. D. Presse« ospătează bucatele cele mai alese, că regele Eduard are un artist din meseria aceasta. Dar din vinurile alese și din țigările rare gustă, căci e abstinent din tinerete.

A doua zi regele s'a primbât cu el în parcul dela Sandringham, arătându-i alea de toi, grădările, localul câinilor de vânat, herghelia și lipăria reginei. Apoi s'au închis în bibliotecă și au discutat chestia muncitorilor cari nu au de lucru